

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, fél évre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Penz, 10-5 Dollár.

TIZENÖTMILLIÓ DOLLÁR

Tizenötmillió dollár, így egyszerűen kimondani hatalmas összeg. Hárommilliárd lei, vagy négyszázmillió csekkorona. Impozáns összeg ez, amelyet az amerikai és angol zsidóság fog összeadni, hogy megteremtse vele annak az akciónak alapját, amely hivatott lesz arra, hogy lassankint kimenekítse a német zsidóság egy részét a barna pokolból.

Rettentő gyalázata ez kultúrszázadunknak, hogy nem ázsiai nomád, vagy afrikai félyvad törzsek környezetéből kell megmenteni százezreket, hanem Európa kellős közepén egy ugynevezett „kulturkép” beállítása miatt kell a polgári élet nyugodtnak látni atmoszférájából, de a valóságban a kénzókamarák minden emberryzó eszközével felszerelt környezetéből megmenteni szerencsétlen százezreket, akiknek egyetlen, de megbocsánthatatlan bűnük van: hogy zsidóknak születtek. Fogcsikorgató keserűséggel kell gondoljunk arra, hogy az amerikai és angol zsidóságnak azért kell összegyűjteni tizenötmillió dollárt, hogy egy európai ország szerencsétlen zsidóságát mentse meg az élethez és vigye ki őket — Palesztinába. A „kultureurópából”, a maradinak mondott és lenézett Ázsiába. Ázsiába kell visszamenjenek a zsidók, ha a szabadság levegőjét akarják megint szívní és nem akarnak végleg meghaladni, vagy az éhségtől, vagy a pokolforrat háborúra készülő kénköves levegőtől.

Sir Herbert Samuel, Lord Bearstead és Simon Marks, a három kiváló angol vezér férfin javában tárgyalnak és dolgoznak New-Yorkban. Az amerikai zsidóságnak volt és van érzéke az univerzális zsidó problémák iránt. Rosenwald, a chicagói filantróp és Felix M. Warburg, a Joint Diszpenzárke már kijelentették, hogy átérzik a helyzet súlyosságát és adnak. Ha pedig ezt a szót egy angol vagy amerikai zsidó kimondja, hogy „adok”, akkor arra építeni lehet. Egészen bizonyos, hogy a tizenötmillió dollár rövidesen gyűltt lesz. Az angol zsidók már legyezték 200.000 fontot. És egyidejűleg felhívást intéztek a Népszövetséghez. Kérlik a Népszövetséget hogy támogassa a célt, amely röviden annyi, hogy évente husz-huszonötezer zsidót akarnak kifeléíteni Németországból — Palesztinába. Tulajdonképpen a Népszövetségnek lett volna a kötelessége, hogy ab-ovo megakadályozza egy európai országnak minden komolyabb ok nélküli zsidó üldözését, de ezt nem tette és ezzel rendkívül veszedelmes precedenst teremtett a jövőre nézve. De ha már ezt elmulasztotta, akkor legalább a mentésben legyen segítségére a zsidóságnak. Adjon megfelelő erkölcsi bázist, amihez a zsidóság a horribilis anyagiakat fogja felhozni.

Szomorú és keserves, hogy a legprominensebb amerikai és angol zsidó vezetői

Mig az arabok elégedetlenek

A Jewish Agency nemzetközi döntő-bírósa elé viszi a palesztinai kormány mandátumszegő politikáját

Korlátozza a kormány a földvásárlást. - Befejezett tény a törvényhozó tanács megalakítása. - Heves szóváltás Weizmann és a főkormányzó között.

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai főkormányzó január 29-én fogadta az arab pártok vezetőit és közölte velük a londoni gyarmattügyi minisztérium válaszát az arabok memorandumára. A miniszter válaszában leszögezi, hogy a zsidó bevándorlás méretére nézve továbbra is az ország gazdasági befogadóképességének elve érvényesülhet (?). Az arabok kérésére, hogy Palesztinában parlamentaris önkormányzat létesüljön, a gyarmattügyi miniszter kijelenti, hogy ennek a Legislatív Council létesítésével fog eleget tenni.

A földvásárlás tekintetében a jövőben csak abban az esetben fog engedélyezni a kormány földtranzakciókat, ha az eladó a

saját egzisztenciájához szükséges birtok-minimumot megtartja magának.

A földvásárlásra vonatkozó új törvénytervezet kérdésében heves szóváltás volt a kormányzói palotában Sir Arthur Wauchop főkormányzó és dr Weizmann Chaim, a Jewish Agency elnöke között. Eszerint Weizmann figyelmeztette a főkormányzót, hogy az egész politikai vonal, amelyet a kormány az utóbbi időben követ, rombolással tenyegeti a zsidó nemzeti otthon alapját.

Dr Chaim Weizmann kijelentette, ha a kormány folytatja jelenlegi politikáját, úgy a Jewish Agency kénytelen lesz a hágal nemzetközi döntőbíróshoz fordulni orvoslásért.

Angol katonaság szállta meg a palesztinai-syriai határt

London. A szíriai nyugtalanság folyton erősödik. A francia kormányzáság a nagyobb városokba erős katonai alakulatokat vezényelt, páncéltűzgépekkel felszerelt. Damaskusban és Aleppóban kihirdették az ostromállapotot. A hadbírósa éjjel-nappal dolgozik és két nap alatt 500 embert ítél el, akiket a nyugtalanságok idején elfogtak. Január 26-án temették el Aleppóban azokat a tüntetőket, akik életüket vesztették a megmozdulások során. Damaskusban asszonyok is résztvettek a demonstrációkban. Beyrutban még zárva vannak az üzletek. A keresztény és zsidó kereskedők kényszerítve vannak üzleteiket zárva tartani.

A nyugtalanságok miatt, amelyeket szélső nacionalisták inscenálnak a francia fennhatóság ellen, az angol kormányt is foglalkoztatja, mely rendelkezett is olyirányban, hogy egy ezred gyalogságot és sok páncélosautót vezényelt a szíriai-palesztinai határra.

Jeruzsálemi hírek szerint a szomszédos Szíriában lefolyt tüntetések erős kihatással vannak a palesztinai arabok hangulatára és az ottani véres összecsapásokra erősen reagál az arabság. Az angol rendőrség mindegyik demonstrációt elítélte és Palesztinában jelenleg teljes nyugalom van.

fiak abban kell fáradozzanak, hogy mért a német hitlerista érának nem letszenek a zsidó százezrek, amiért kirabolják őket elvéve vagyonukat, utolsó párnaikat és életlehetőségeiket, azért álljon össze a világ többi részének a zsidósága és „mentse ki” őket. Veszedelmes precedens ez, mert ha a világ antiszemita érzelmű népei látni fogják, hogy ilyen „olcsón” megszokhatják a zsidóktól, akkor egyik napról a másikra szintén követni akarják majd ezt a szomorú példát. Viszont nem lehet hagyni éhenveszejteni a német-zsidó gyerekeket és nem lehet kórház nélkül hagyni a német-zsidó betegeket. És nem lehet hagyni éhen feltordulni zsidó százezreket amiért barbár teutonok így kívánnák.

Százezrek megmentésére nem is oly hatalmas összeg három milliárd lei. De imponáló az a fáradhatatlanság és a zsidó közösség iránt érzett érzés, amelyet az angol és amerikai zsidóság dokumentál ezzel az akcióval. És van még egy vigasztaló: hogy amit évtizedekig hirdettek előrelátó zsidók, az ma a realitás legbiztosabb záloga lett. Kiderült, hogy az egyedüli biztos alapzat: Palesztina. A sokszor kigúnyolt, a sokszor lenézett cionista mozgalom az amely az alapzatot adja ahhoz, hogy a német zsidóság kimeneküljön a halálhozó és agyonszorító barna polip kariatából és új, boldogabb életet kezdjen az ősi zsidó huzmuszon.

Végre

Megalakult a romániai zsidóság egységes politikai képviselőlete

Lapunkban évek óta folytattunk kitaró harcot annak érdekében, hogy alakuljon meg a romániai zsidóság egységes képviselőlete. Voltak idők, amikor úgy látszott, hogy nincs kilátás arra, hogy az egységes szervezet megalakuljon, mert az ellentétek túl nagyok voltak. Azonban a „hidverés”, amelyet annyit propagált minden felelős zsidó tényező, amelyért annyiszor szállott síkra a romániai zsidó sajtó — közöttük a „Nepünk” is — most végre megvalósult. A „Zsidó Párt” és az „Uniunea Evreilor Roman” vezetői belátták, hogy a helyzet olyan komoly a zsidóság szempontjából, hogy nem tűr halasztást a közös legfelsőbb tanács megalakítása.

Az egységes vezetés megvalósítása törvénytelen jelentőségű. Nagy és sorsdöntő esemény a romániai zsidóság történetében és bizonyosága annak, hogy a vezető zsidó férfiak a sorsdöntő órákban tudatában vannak annak a felelősségnek, amellyel tartoznak a jobb zsidó jövő érdekeinek.

A napokban végre sikerült eredményesen lezárni az évek óta folyó tárgyalásokat és aláírták a megállapodást, amely ezúttal egységes vezetés és irányítás alá helyezi a romániai zsidóság politikáját. A megállapodás szerint megalakult a romániai zsidóság Legfelsőbb Tanácsa, amely egyedül hivatott a romániai zsidóság nevében politikai akciókat kezdeményezni és lebonyolítani. A tanács élén háromtagú elnöki bizottság áll, amelynek tagjai: dr. I. Niemerover főrabbi szenátor, dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke és dr. V. Filderman, az UER elnöke, akit megbízták az ügyvezető elnöki teendők végzésével, ugyiszintén a végrehajtóbizottság elnöki tiszttségével. A Zsidó Párt és az Uniunea ezenkívül paritásos alapon delegálni fognak nagyobb taglétszámú vezérőrsbizottságot.

A legfelsőbb tanács egy évi időtartamra alakult meg, amely idő alatt a meglévő zsidó politikai szervezetek, a Zsidó Párt és az Uniunea nem függesztik fel önálló működésüket, de minden egyetemes zsidó politikai ügyben a legfelsőbb tanácsnak engednek át a kezdeményezést és a végrehajtás jogát.

Kétségtelen, hogy a romániai zsidóság bizalommal helyezi magát a legfelsőbb tanács autoritása és vezetése alá és mindenben követni fogja annak utmutatásait és támogatni fogja munkáiban.

A Legfelsőbb Zsidó Tanács megalakulásáról az alábbi hivatalos közleményt adják ki:

„Az Uniunea Evreilor Romani és a Zsidó Párt válaszolva arra a számos és kitaró felszólításra, amelyet a zsidó lakosság részéről az ország összes részeiből kapott közösen elhatározta, hogy vizsgálat tárgyává teszi az ország zsidósága számára az utóbbi években kreált helyzetet. Megállapítja, hogy számos szervezet és lap nyíltan és bukkoltan a fajvédő rezsim Romániába való bevezetését propagálja, amely a zsidóknak az országból való kiűzését célozza és míg ez megtörténhetik, a zsidók vagyonának elkobzását hirdeti egy olyan kisajátítás leple alatt, amely kizárólag a zsidókra vonatkozik. Ez a propaganda meg akarja fosztani a zsidókat a munka jogától azzal, hogy a román állampolgárságú zsidókat ugyanabba a kategóriába akarja sorolni, mint a Romániában élő idegen állampol-

gárokat. — A két zsidó szervezet ezt megállapítván, arra a konklúzióra jutott, hogy a zsidóság helyzete igen súlyos és így minden ideológiai különbségre való tekintet nélkül a két szervezet elhatározta,

Sorozatos zsidóellenes

Bombamerényletek és gyilkosságok követik egymást Lengyelországban

Truskolas városkában, mely sorozatos antiszemita kilengések színhelye volt az utóbbi időben, pokolcsepet hajítottak a zsinagógába mely porrázta a templom berendezését és több helyen áttörte a falakat és a mennyezetet. Szerencsére péntek esti istentisztelet után történt a bombamerénylet, amikor a hívők elhagyták már a templomot. A templomrobbantással kapcsolatban letartóztatták egy Czerpyola nevű nemzeti demokratát. A városka zsidó hitközsége istenházának megszenteltségellenítéséért egy napos böjtöt rendelt el a helység egész zsidósága számára.

Wolszczowski községben borzalmas tettel szaporították az utóbbi időben, a falusi zsidó lakosság ellen elkövetett gyilkosságok számát. Ebben a faluban nyolc tagú terrorcsapat megölte egy zsidó kereskedő feleségét és három gyermekét. A kereskedőt hosszú ideig terrorizálták. Legutóbb éjszaka támadt rá egy banda, megkötözték és csak nagyobb összeg ellenében tudta kiváltani magát a terroristák kezéből. Közülük Nyomban a szomszéd községbe sietett, hogy alarmirozza a csendőrséget. Ezajatt

hogy a „Romániai Zsidóság Legfelsőbb Tanácsa” címen egységes képviselőletet létesít, amelynek feladata lesz az ország alkotmányának és törvényeinek keretei között a zsidóság jogainak megvédése. Az ügyek vezetésére egy elnökség kapott megbízást, amelynek tagjai dr. Fischer Tivadar és dr. V. Filderman mint a két szervezet elnökei és dr. I. Niemerover, mint a zsidó vallás reprezentánsa. Az elnökség dr. V. Fildermant nevezte ki ügyvezető elnöknek. A Legfelsőbb Zsidó Tanács felhívja az ország zsidóságát, őrizze meg méltóságát és nyugalmaát és bizalommal vesse alá magát a Legfelsőbb Tanács határozatainak.

a banda tagjai behatoltak házába és bestialis módon megölték feleségét és három gyermekét, míg legkisebb fiának sikerült elbujni a gyilkosok elől. A kereskedő személeírása alapján a környék több parasztját őrizetbe vették.

Otwock fürdőhelyen bombát hajítottak Moszkow zsidó gyógyszerész üzlethelyiségébe. A robbanás porrázta a gyógyszer-tár egész berendezését és lakhatatlanná tette az egész épületet.

Lodzban Biune Borowyszka asszony élelmiszerüzletébe hajították pokolcsepet az antiszemita hullóanyag. Az üzlet berendezése tönkrement, két nő és egy tízezer éves fiú súlyosan megsebesült.

Az utóbbi időben elharapózott bombamerényletek kapcsán tömeges letartóztatásokat eszközöltek a lengyel titkosrendőrség közegei a nemrég feloszlott radikális nacionalista szervezet tagjai között. Lodzban lezárták és hivatalosan lepecsételték a nemzeti demokrata párt összes szervezeti helyiségeit.

Súlyos konfliktusok után

Békés megegyezéssel választották meg a sacueni orthodox izr. hitközség vezetőségét

Sacueni, bihormegyei mezővároskáról zsidó szempontból eddig nagyon keveset hallottunk. Tudtuk, hogy ott csendesen működik egy zsidó jesiva amely meg lehetőségen igénybeveszi az erdélyi vallásos zsidóság áldozatkészségét. A hitközség maga alig száz tagot számlál és fájdalom az utóbbi időben a zsidóságban végbement differenciálódások itt is elhíntették az ellentétek magvait. A főrabbi maga lelkes híve a sátmári főrabbinak és valószínűleg neki akartak kedvezni a tulzott bigottizmus címe alatt, új divatos jelszavakkal operáló ama hitközségi tagok, akik az eddigi askenázi irányzatot követő hitközségi vezetőséget a maguk irányításával akarták feleltetni.

Néhány hét óta valósággal forrong a kisvároska zsidósága a hitközség vezetőségének megválasztása körül. Az agresszív, chassid mentalitású zsidóság kisebb-sébben lévő egyszerű választás útján nehezen tud többséget szerezni, tehát harcias eszközökkel akarta az irányítás fölött a he-

gemoniát megszerezni. Különböző címeken hatósági beavatkozást is inscenáltak, de a városka népszerű főszolgabírója, Chis Cornél tapintatosan igyekezett a felek között a békés kiegyenlítődést egyengetni és az elmérgesedett atmoszférát enyhíteni. Jellemző a harc élességére, hogy a sacueni főrabbi a harcok hevében egyik nem az ő álláspontját valló rokonát egyházi átokkal chéremmel sújtotta.

Végül is győzött a sacueni-i hitközségben a jobb belátás és Klein Sándor béke közvetítésével sikerült a tulzottan kiélezett ellentéteket eliminálni és egy egységes vezetőségi listában megállapodni. A közös lista eredményeként a következők vették át a sacueni-i hitközség vezetését: Elnök: Sonnenschein Mór, alelnök: Grünfeld Albert, pénztárnok: Snitzler Hermann, gondnok: Fischmann Jakab, gazda: Nóti Jenő. A választmányra vonatkozólag a tárgyalások tovább is folyamatban vannak, akiknek megválasztására utóbb fog sor kerülni.

HETI GLOSSZÁK

Carol királyunk párisi utja

Carol király a londoni temetéséről jövet, néhány napot Párisban töltött. A nagy politikába mi sohasem szólunk bele, mert ez nem tartozik a mi métiérünkbe, csak abból a szempontból figyeljük az eseményeket, hogy reánk zsidókra milyen kihatással lehet ez, vagy az az esemény? Ha pedig ebből a nézőszempontból vizsgáljuk királyunk útját, akkor le kell szögezzük azt, hogy ez a párisi ut rendkívül üdítőleg fog hatni Románia belpolitikai helyzetére. Üdítőleg azért, mert legfőbb alkotmányjogi védőnk, bizonyára látta, hogy a Sarraut kormány milyen erőket toborzott magaköré. Meggyőződött arról, hogy míg számos országban a jobboldal igyekszik előre törni, addig a világ két legerősebb hatalmi pillérének összetartó kapcsolata, az angol és francia demokrácia, kohéziós erejét a parlamentarizmus és az ugynevezett progresszív „bal oldal” teszi, a szónak nem kompromittált értelmében. Az a nagyszerű demokrácia, amely tagadja és tagadni fogja mindörökké a diktatúrát mindenhatóságát és azok jogosságát. Carol király és kísérete bizonyára látták, hogy kik mozgatiák ma Európát és milyen szemszögből nézik a világ képét. És ha a király látta, hogy milyen az uralkodó planéta ma a nyugati országokban, akkor azt is észrevette, hogy két egymástól nagyon távolálló polus között vergődik Európa népkonglomerátuma és jövő fejlődésének iránya. Az egyik az, amelynek — szerencsére — Románia is híve és amelynek érdekkörébe tartozik azóta, amióta elhagyta a „középeurópai politikát” — és százpercenként francia orientáció híve lett. Ez az orientáció rendkívül megnyugtató a jövő perspektívája szempontjából a romániai zsidóságra. Megnyugtató azért is, mert ott Franciaországban még semmi kivételmentet nem találnak abban, hogy egy egyszerűen Stern Jaques nevű férfit lehet a francia gyarmatügyek élén. Bizonyára érti a dolgát és ha rábízta ezt a rendkívül fontos pozíciót, akkor Monsieur Stern Jaques jó francia és igen jó hazafi lehet. Amint-hogy a zsidó Mandel posztminiszter és a zsidó Maze Pierre államtitkár is kiváló férfiak és a Sarraut kormányt erősítő oszlopok.

Mi nem kívánjuk és nem is kérjük, hogy a kelet-európai kormányok zsidó miniszterekkel grasszáljanak. Nem kívánjuk azért, mert a „légkör” nem alkalmas rá és mi nem is tartjuk „sértőnek”, ha nem vagyunk miniszterek. De jó az, ha a közép és kelet-európai felelős tényezők látják azt a letagadhatatlan örvendetes tény, hogy „nyugaton a helyzet változatlan”. Változatlan és ez megnyugtató reánk zsidókra és örvendetes a jövő szempontjából, amely nem is oly komor, ahogy néha pesszimista időszakokban látni szoktuk.

Titulescu nem enged be német menekülteket az országba

A Népszövetség tanácsa előtt a német menekültek ügyének tárgyalásakor Titulescu, román külügyminiszter beszédet tartott, amelynek lényege az volt, hogy Románia egyetlen német menekült előtt sem nyithatja meg kapuját. Számos zsidó lap indignálódva glosszálta az eseményt és hivatkozással Titulescu „européer” egyéniségére, csodálkozik, hogy a tehetséges és világszerte ismert külügyminiszter, miért vall ily merev álláspontot ebben a kérdésben. Hivatkoznak a lapok arra a precedensre, amely az 1920—21. években lezajlott ukránai pogromok idején történt, amikor Averescu miniszterelnöksége idején huszezer ukrán zsidó menekült léphette át a határokat, hogy innen bizonyos idő múlva, tovább menjenek Amerikába, amelynek kapui annak idején még nem zárultak le a bevándorlók előtt.

Mi nem tudjuk annyira elítélni Titulescu külügyminiszter álláspontját. De nem azért, amire hivatkozik beszédében. Nem azért, mert a szélsőséges antiszemita hullámnak adna tápot, hanem azért, mert Románia egymillió zsidó nyugalma érdekében szükség van arra, hogy néhány ezer német menekült miatt, ne legyen nyugtalanítás ebben a kérdésben. Szerintünk és ezt nem önzés mondatja velünk, mi valóban nem tudnánk abszorbeálni újabb zsidó tömegeket, bár — az megint más lapra tartozik, hogy mennyi kitűnő szakember és mennyi tőke tudna bejönni ezzel az országba.

De mi segítünk Titulescunak abban, hogy érvet hozunk, amelyet ő nem mondhatott. És pedig azt, hogy nem szabad precedenst alkotni arra nézve, hogyha Európában egy kormány nem akar több zsidót látni országának határain belül, akkor jöjjenek

a többiek és azt mondják, levesszük ezt a terhet vállaidról. Nem mondhatja és nem is mondhatja egyetlen kormány sem, hogy országának határain belül élő zsidók menjenek istenhírével, majd a genfi Népszövetség eloszlatja őket a világ többi részébe.

Rökk Marika is gyűlöli a zsidókat

Aki nem tudja, annak megmondjuk, kicsoda Rökk Marika. Pesti színésznő. Hogy kerül egy pesti színésznő lapunkba? kérdezheti az olvasó, Nem hagyjuk sokáig kíváncsiskodni a szíves olvasót, hanem azonnal megmondjuk, Rökk Marika, amíg csak táncol, ugrál szíveket hódít a színpadon, addig a lapok színházi rovatának a csemegéje lett, vagy a Színház Élet kenyere. De amikor a Rökk Marika kimegy Berlinbe filmezni és ott elkezd zsidózni, akkor már felfigyelünk erre mi is. Budapesten a zsidók karolták fel a zsidó színházembereket, a zsidó közönség. És Berlinbe elmegy filmezni, ott a környezeti hatása alatt teleagatta magát horogkeresztel. Kijelentette, hogy ezentúl csak fajtisza színészekkel fog csak szeretelni. Bár első filmje dacára a nagy fajtisztaságnak — megbukott. Ez az artistanő, most le kell, hogy tűnjön a dédelgetett — a zsidók által dédelgetett — sztárok egéről. Elég szomorú hogy a zsidók egyrészenek nincs egyéb

Scholem Aleichem:

A kasrilewkei aggokháza

A világon minden előrehalad. A mi Kasrilewke városkánk is szépen fejlődött. Még sem ismerné, ha valaki, most hozzánk jönne. A város közepén egy hatalmas pompás épület emelkedik, sárga téglából messzire fénylő pléh-tetővel, sokablakkal gyönyörűen faragott kapuval, amelynek homlokzatán fehér márványtáblán, aranyozott héber betűkkel a következő felirat olvasható: MOSAV ZEKÉNIM

(Aggokháza), hogy kapta Kasrilewke ezt a nemesi intézményt? Majd elmondom. Figyeljétek.

Abban az időben, amikor Kasrilewke felé is kiépítették a vasutat. Moszkvából különös terepmények érkeztek városunkba: mérnökök építésszek, uttervezők és hasonló egyének, mindennek előtt azonban egy férfi, egy vállalkozó, egy nagyszerű fickó és éppen egy, a mi népünkbeli való, volt. Nevét a mai napig sem ismerjük. Lehet, hogy a híres vasutépítő, Oroszország leggazdagabb zsidója: Poljakov-nak a hivatalnok volt, vagy talán éppen maga Poljakov volt. Hogy azonban dúsgazdag ember volt, egy milliómos, ezt a legkisebb gyerek is sejtette. Ki-

más engedhette volna meg magának, hogy egy ember létére két szobát lakjon, hétköznap is csirkét egyen, bort igyon és azonkívül (bocsánat) flörtöljön a vendéglős legifjabbik menyével, azzal a haszontalan asszonnyal. (Nyilvánosan páróka nélkül mutatkozik és nem szereti a férjét, ami itt nyílt titok).

Abban az időben a mi öreg ismerősünk: Reb Jezepel, a rabbi azzal a gondolattal foglalkozott, hogy Kasrilewken aggokházát létesít az öreg és beteg szegény zsidók számára. Miért éppen aggokházát? Miért nem kórházat? Kezdődik a história a kérdésekkel. Egészen bizonyos, ha a rabbi a kórház építését határozta volna el. Őn azt kérdezné miért nem aggokházát? Reb Jezepel abból indult ki, hogy az öreg és hozzá beteg ember sokkal nagyobb szánalmat érdemel, mint a fiatal beteg. A beteg öreg mindenkinek a számára fölösleges. Kasrilewke, tehát aggokházát fog kapni.

E célból Reb Jezepel a legközelebbi szombat délután a templomban már prédikációt is tartott erről a tervéről, amelyet egy gyönyörű mesével igyekezett népszerűsíteni: „volt egyszer egy király, akinek egyetlen gyermeke volt...” Minthogy azonban nem akarom az én elbeszélésemet a rabbi meséjével komplikálni (ezt majd máskor fogom

elmondani), folytatom. A rabbi hasonlata nem vágott ugyan teljesen a hallgatóság mégis az ujjait nyalva meg, mint mindig Reb Jezepel beszédei után.

A mese és példázat elhangzása után felfelé emelkedett az egyik „bale bosz” — természetesen a legelőkelőbbek közül való, mert ki más merészkedett volna az egész hitközség jelenlétében a rabbival szembe fordulni — és akövetkező kérdést intézte hozzá:

— Rendben van, Rebe, Önnek, persze teljesen igaza van. A példázat gyönyörű példázat. A kérdés csak az: honnan vesszük hozzá a pénzt? Egy aggokháza sok pénzbe kerül és Kasrilewke csupa szegény emberekből és koldusból áll.

— Na, na! Majd egy példázatot mondok neked fiam. Volt egyszer egy király.. annak volt egy egyetlen fia...

Reb Jezepel másnap két „bale bosz” kíséretében, egy nagy színes zsebkendőt terítve kezére, végigjárta a piacot, üzletről-üzletre, házról-házra ment, — ez volt Kasrilewkeben az ősrégi szokás, amikor pénzt kellett csinálni. Persze nagy összeg ilyen úton nem gyűlt össze. De Reb Jezepel azt mondta: „Nekem van időm!” Ő, várhat ha még egy hétig tart is. Rómát sem egy nap alatt építették fel. Minden reménye most már az

gondja mint hasonló problémákkal foglalkozni.

Talán annak a szerencsétlen Csatári János nevű pesti embernek van igazsága, aki szerelmével üldözte a gyönyörű és zsidógyűlölköző Marikát és amikor már az ostrom kezdetén Rökk papának, leánya kiméltetlen menedzserének is kellemetlen lenni, akkor kiderült, hogy a szerencsétlen ember, ön és közveszélyes őrrült. Örültnek találta az orvos, amin nem csodálkozunk, mert folyton csak ezt ordította, hogy szerelmem Marikát és nem látok szerelmemről.

Hát nem örült szegény? Éppen egy ilyen horogkeresztes dámát imádta. Mi bevalljuk, hogy nem imádjuk. Sőt utáljuk. És ez a normális. Aki szereti azt ugylátszik az örültek házába viszik. Mint hogy ő sem egészen normális, ha leborul Hitler nagyság előtt Berlinben és elfelejtette pesti nali mecenásait.

A Porunca Vremii adófizelői

A leguszitóbb romániai hecc: a Porunca Vremii amely lefordítva azt jelenti, hogy „idők parancsa”. Mi nem tudjuk, hogy mit parancsol az idő de ugylátszik Dr Radulescu Ilie tudja és annak szellemében dolgozik. Radulescu főszerkesztő ur néhány évvel ezelőtt még szegény ember volt, de megértette az idők parancsát és ennek szellemében igyekszik dolgozni.

Az, hogy pénzkereső útjába, a legnagyobb lehetőséget a zsidók gyűlöletében találja meg, hát éppen ez az amire ráillik a lap címe hogy ez az „idők parancsa” s hogy ez mennyire így van, azt bizonyítják azok a leleplezések amelyekkel a „Lupta” című demokratikus lap indított meg. Így néhány héttel ezelőtt cikket írt, amelyben leközi Radulescu levelét és nyugtáit facsimilében, amelyet a „Cagero”-hoz intézett 1934 október 22-én. Ebben a levélben nyugtázza azt a 300.000 lelt amelyet felvett a lap céljaira. Ettől a „zsidó-vállalat” Szubvenciót kapott a Porunca Vremii, amely lehetővé tette és teszi, hogy hetenként a legszélsőségesebben uszítson a zsidóság ellen, vérvád és egyéb mesékkel.

Radulescu főszerkesztő ur, aki a keresztény nemzeti párt egyik fővárosi kerületének egyik elnöke nem volt különben sem kényes. A Lupta most tovább folytatja a leleplezést. Nemesak a Cagerótól kapott pénzt,

idegenekben, a kereskedőkben volt, akik Kasrilewkebe szoktak jönni. Ha egy ilyen pasast elfogtak alaposan megvágták, úgy hogy utána mindenki melegen azt ajánlotta, hogy kerüljék Kasrilewket, mert nem lehet bírni az ottani szegényekkel.

Amikor Reb Jezepel meghallotta, hogy Moszkvából egy zsidó, egy gazdag vállalkozó jött, Poljakov hivatalnok, vagy talán maga Poljakow, egy többszörös milliomos, felvette szombati ruháit és a strejmlit. Az emberek csodálkoztak, mert ehhez a ruhához sehogysem illt a sétabot. Mert így okoskodtak: Ha szombat van, hogy kerül a bot a rabbi kezébe? Ha pedig hétköznap van — mire való akkor a strejmlit? A dolog akkor lett világos előttük, amikor Reb Jezepel két előkelő balebosz kíséretében egyenesen a vendégfogadóba ment a gazdag vállalkozóhoz.

Nem tudom, milyenek a többi moszkvai vállalkozók, de ez a vállalkozó, aki hozzánk jött Kasrilewkebe vasutat építeni egészen különös ember volt. Kicsiny, zömök emberke, aki nem ment, hanem rohant, nem be széllel, hanem kiabált. Minden gyorsan ment nála és a végletekig ideges, veszedelmesen ideges volt. Ha nem találta ki rögtön óhaját, vagy csak egy szóval is megbántották, nem volt bízós az ember élete. A vendéglő-

hanem az Agricola Fonciera biztosítótól is, amelyet évi kétszer felvett huszonnégyezer lejjel vágott meg. Többmillió vagyon szerzett rövid idő alatt a vérvád mese románial expozitúrája, amely állandóan a leguszitóbb képekkel operál az egymilliónyi romániai zsidóság ellen. Ezeknek eredményeként azután támogató összegeket és segélyeket szed be néhány hülye pénzes zsidótól — fejezi be a Lupta cikkeit.

Vespaianak sajnos igazsága volt: a pénznek nincs szaga...!

Fritz Kortner pere, amiért zsidónak született

Igen érdekes per folyik Fritz Kortner, a világhírű filmszínész és egy zsidó filmársaság között. Az eset érdemes arra, hogy foglalkozzunk vele, mert igen érdekes problémát ölel fel. Fritz Kortnert 1932 év őszén egy Gjúck Oskar nevű berlini filmársaság angazsálta, mint rendezőt és színészt, amely szerint egy hangos filmben kellett volna, Beethovent, a zenei titánt megszemélyesítenie. Erre a szerződésre felkapott Kortner 10750 márka előleget. Közben Hitler kerülturalomra Németországban és egyik első intézkedései közé tartozott, hogy megtiltotta a nemárja filmszínészeknek, hogy német filmekben szerepeljenek. Elég szomorú tragédia volt ez a német filmszínészeknek és filmrendezőknél. Fritz Kortner lába alól is kicsuszott a talaj, mert talán nem is kell mondanunk, hogy Kortner is...

A zsidó filmársaság ügyvédje utján pert indított a színész ellen, amelyben visszaköveteli az adott előleget. És a per indokolásában a következőket írja az ügyvéd: „Akármiképpen gondolkodunk is a dolgon, kétségtelen, hogy 1933 óta, a peres sem mint filmszínész, sem mint rendező nem tevékenykedhetett Németországban és ez a körülmény, Kortner személyi adottságában rejlik, amiért ő felelősséggel tartozik a nyakatekert jogi formula helyett röviden ez azt jelenti, hogy Kortner a felelős és meg is büntetendő — legajább az előleg visszaidadása erejéig azért — mert zsidónak született.

Természetesen, mi nem vehetjük ezt a szerződésbontó körülményt úgy, mintha ez Kortner hibája volna. Ez Németország hibája és nem a filmszínészé. Ha Kortner lábát törte volna, vagy bármiképp alkalmatlan lett volna arra, hogy filmszínészi tevékenységét tovább folytathassa, megérténénk a perlő zsidó céget. De így? Hát lehet

ben amelyben lakott, meghagyta, hogyha valaki hozzá jönne, — legyen az bárki, akár a kormányzó is (így mondta szó szerint) — először kopogtatni kell az ajtón és ha azt mondja: „szabad”, úgy jelenteni kell neki, előbb, ki óhajt vele beszélni. Akkor aztán, vagy fogadja a látogatót, vagy másnapra rendeli.

Természetesen, hogy Kasrilewkeben sokat röhögtek ezen az emberen és ostoba szokásain. Hogy mi mindent talál ki egy ilyen moszkvai vállalkozó? Hallottak már ilyet? Nem elég, hogy én hozzá fáradok hogy a lakására jövek, még egy ideig várnom kell az ajtaja előtt, amíg megengedi, hogy belépjek és ha nem tetszik neki még azt is mondhatja, hogy holnap jöjjetek! Nem, illetve csak egy moszkvai nagyvállalkozó engedhet meg magának! Igazán nincs nagyobb és előkelőbb férfi, mint Reb Jezepel a rabbi: kiváló talmudtudós, becsületes istenfélő mint nagyon kevesen. És nála mégis mindenkor és mindenki számára nyitva van az ajtó, mindenki beléphet — hiszen mindannyian zsidók vagyunk.

Amikor a vendéglős — szintén zsidó hosszuszáru pipájával kényelemben elnyújtzkodva észrevette a rabbit, a maga saját személyében, méghozzá szombati ruhájában

Sulfamyl puder csak

„EGGER“

védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítando

arról szegény Kortner, hogy egyetlen testi „hibája” a cirkumcizió, amely miatt kenyerét veszítette? Igaz, hogy Kortner ügyvédje sem marad adós a vásszal, mert többek közt ezt írja viszonyválaszában: A perlő fél maga is zsidó és ennek folytán valószínűleg nincs módjában, hogy Németországban készíttesse el a filmjeit. Eltekintve attól a tisztán emberi szemponttól, hogy éppen ő az aki nem jogosult szemrehányást tenni azért mert Kortner zsidónak született.

Amint látjuk az tízezer és tízezer hétszázötven márkáját akarja menteni és ennek érdekében, zsidó létére, még a Kortner zsidóságában is talál kivételalót. Pedig nincs is más bűnös itt, mint Németország és nincsenek más áldozatok: csak a zsidók

— Carol király vendégül látta Mandel francia posta-minisztert és Louis Dreyfust. A Rador jelenti: Ófelsége Carol király párisi tartózkodása során kedden délután a román követség palotájának dísztermében dezsónét adott Lebrun köztársasági elnök tiszteletére. A meghívott vendégek között voltak: Sarraut miniszterelnök, Paul Boncour, Flandin külügyminiszter, Mandel postaügyi miniszter, Petain marsall, az angol, lengyel, török, cseh, jugoszláv, görög követek, Titulescu, Paul Angheliescu, Victor Antoniescu, Lepadatu és Caramitil miniszterek, Jorga professzor, Ilasevici udvari marsall, Louis Dreyfus és több francia közéleti előkelőség.

egész magánkivül volt: „Legyen áldott az érkező! Baruch Haba! Ilyen vendég! Maga a rabbi ur az én házamban! Ilyen megtiszteltetés! Foglaljon helyet Rebbe... Hogy a vendéghez óhajt bemenni? A legnagyobb készséggel. Tessék!”

És egész megfélemedezett a meghagyásról: „Legyen bárki is, még maga a guvernátor is” — letette a pipát és bevezette a rabbit a két előkelő baleboszsal a vendég szobájába. Ő maga kint maradt.

Hogy mivel foglalatalkozott a vendég a szobájában azt nem tudjuk. Talán éppen fontos kalkulációkat végzett a vasutról, spekulált, hol legyenek a sínek lefektetve és hol épüljön az állomásépület, avagy talán a szomszéd szobában délutáni álmát aludta, vagy esetleg diskurált a vendéglős legifjabb menyével, azzal a haszontalan perszónával, aki paróka nélkül szaladgál és a férjét nem szereti, ami nyílt titok. Ki tudja, hogy mit csinál egy moszkvai zsidó vállalkozó, még hozzá, ha milliomos, ilyenkor a szobájában? Amikor a kasrilewkei deputáció az előlő szobába belépett, ott nem találta. Látták, hogy a szomszéd szoba ajtaja nyitva van és hogy ott halotti csend uralkodik. Tovább menni nem mertek. Nem illik, talán alszik. Ekkor ravasz trükkre határozták el magu-

Palesztinai miniatűrök

Irta: Beregi Ármin

A KÉT MENYASSZONY

A „Palesztina” hajón megszólított egy zárkózott szőke nő: — Nézze kérem — mondta valódi berlini tájszólással — ott az a hölgy milyen feltűnően viseli a horogkereszt jelvényt! Mégse járja, hogy itt, ahol 400 lengyel zsidó megy új hazát keresni, ennyire tapintatlanul fitogtassa valaki az érzelmeit. Ez sértő! A lengyel utasok vezetőjét kértem fel az intervencióra. A hölgy idegesen tépdeste le magáról Hitler jelvényét és önértékében megértve még sirt is. Másnapra megbékélt és már beszélgetett is. Érdekes: tudott jidischül. Kitudódott, hogy német lengyel zsidó lány, de egy saronai német menyasszonya és „drisával”, mint menyasszony utazik. Kitudódott az is, hogy a szőke német is drisával utazik. Ő viszont született „teljes” árja és zsidó a vőlegénye. Mikor nem látta senki, sokat sirt: Lehet, hogy árjaságát siratta. A lengyelek vezetőjének mondtam: „Nem lehetne kieserélni a két vegyes párt egymással?”

— Nem — mondta az okos fiatal ember — saronai németnek gönnölöm, hogy az a buta zsidólány legyen a felesége.

A KIS TEMANI HORDÁR

Megérkeztünk nagy, nehéz poggyászokkal. Az autó a házhoz visz. Szó sincs róla, hogy a soffőr a 15 perces utért fizetett egyegyed dollár, azaz 50 leírt le is szállja a vállán mellől. Ott áll a kis Yemeni öreg hordár a sarkon. Rongy a fején, meztel láb. Meg sem mozdul, amíg érte nem mennek. Őt piasztelen alul nem viszi a kofferokat az emeletre. Megkapja az öt pityit (50 lei.) Kissé gyenge szegény. Segíteni kell neki. A koffer fél tület fogja, a többi más viszi. A lépcsőn már nem bírja. Atadja a félfület is, ő csak a koffer sarkát emeli kissé. Végre fenn van. — Nagyon nehéz az ilyen — mondja és átveszi az öt pityit. Még csoda, hogy baksist nem kért, mint a kikötőbeli arab hordár, ugyanezért és ugyanígy végrehajtott „szállítmányozásért” a vámháztól az autói.

KIBŐL LETT A LAKATOSINAS

Szemüveges, bocherből lett nyomdászsegéd. Hetek óta állásnélkül. Nyomdász több van, mint munka. — Gyere hozzánk — mondta neki egy chaver, aki nyíregyháza. — Te min dolgozol? — Min? Én lakatos vagyok.

— Hiszen soha nem voltál lakatos! — A lakatosnak nem kunszt lakatosnak lenni! — mondja a chaver. — De énnekem még kalapács sem volt a kezembem — mondja a szemüveges „tanuló”. — Fő, hogy felvegyen az adon, a mester. Ha felvesz, mond csak, hogy szakember vagy. — Felvették. Próbaidőre. Kiszárazással, 20 piasztér (130 lei) naponként. Félnapig bejárt a lakatos műhelybe „kitanulni”. Aztán bevonult az adon műhelyébe. Igaz, hogy semmit se rontott el, de harmadnap a mester ráért nézni a kezejárását és azt mondta: „De furcsán tartja a kalapácsot! Én azt hiszem, hogy maga mégsem szakmunkás.” — Akkor pedig már ömállóan szerelte össze a bevéső zárat. — Itt jobban kell figyelni a munkára, mint a betűszedésnél — mondta — mert ha a szedés félremegy, legfeljebb egy hirig a béth helyett a gimel alá kerül, de ha a kalapács meg félre, vagy a szeg lesz rossz, vagy az ujjam hegyének rossz, és a kalapácsütés az ujjam rosszabb, mint a hirig nem kellő helyen. — Azt hiszem visszatér a sajtóhoz.

DUNYHABÓL EMELETES HAZ

Kacvinszky Jizchak urnak dunyhája volt. Még otthoni, pehely dunna. A nagy melegben csak teher az ilyen. Eladta. Egy fontért. Nem sok pénz. Az egy fontért vett egy huszfontos bankkötvényt részletre. Ismerték, hogy rendes ember. A bankkötvényt másik banknál depozitálta és kapott rá tíz font kölcsönt. A tíz fontért vett 3-4 banknál tíz bankkötvényt a husz font és ezekre kölcsönt vett fel, 100 dollár. Ismerték, hogy rendes ember! Vett egy migvast, őrházteleket (ez akkor volt) hatvan fontért és negyvenet elvitt egy bankba és betette. Az építész hitelt tervet készített és a terv alapján a lakók kivették a lakásokat. Egy évi bért előre készpénzben, egy évi bért váltóban fizettek ki. Így kezdte el az építkezést. Háromnegyed év alatt a lakók beköltöztek és ő négy év alatt kifizette a házat és a bankkötvényeket. — Igen jó dolog a pehely dunya.

KI ISMERI IVAN ARJENOVSKYK?

A határőrök elfogtak nyolc embert, akik vizum nélkül akartak belépni az országba. Sőt — okosan — utleveleiket is eldobálják valahol. Mikor elfogták őket, egyik Ivan Arjenovszkynak, a másik Dimitrin Guzvicsnak stb.

kat: mind a hárman egyszerre elköhintették magukat. (Régi szokás ez Kasrilewkeben). Ezt meghallotta a vállalkozó és halálra ijedten rohant elő szobájából. Amikor az ismeretlen vendégeket látta, féktelen haragra lobbant és elkezdett hangosan ordítani és szitkozódni — moszkvai módra:

— Ki van itt? mit akartok itt, kutyák, így és úgy... Ki engedett be benneteket? Százszor meg mondtam, hogy előzetes bejelentés nélkül senkinek sem szabad bejönni.

Olvasóink már eléggé ismerik a kasrilewkei rabbit és tudják, hogy nem tolatkodó, mindig szeret az utolsónak maradni, mert azt hirdeti, hogy halandó embernek nincs sietnivalója. Ebben az esetben azonban mégis elő kellett lépnie, mert az előkelő baleboszok, akik vele voltak annyira megijedtek a milliommostól, hogy szóhoz sem jutottak. Reb Jezepel a rabbi nyugodtan és határozottan lépett elő és mondtotta:

— Boesásson meg, Ön kiabál... Talán Önnek van igazsága. Ne vegye fölünk rossz néven, ha talán zavartuk. Mi egy Istennek tett szó ügyben fáradozunk, egy micva ügyben és meg van írva nálunk: „Seluche micva enan nizakin”. Ez azt jelenti, hogy akik micva ügyben járnak azoknak nem történhet bajuk. Mi pénzt gyűjtünk, érni uram, pénzt gyűjtünk egy nagy ügynek, az aggokházáknak.”

A moszkvai vállalkozó nem tudott szóhoz jutni. A bejelentés nélküli „betörés” az ő szobájába, az öreg rabbinak az ünnepélyes magatartása annyira felizgatták, hogy szinte nem tudott magáról. Minderről megfeledkezett. Mintegy saját akarata ellenére felemelte a kezét és az öreg rabbit teljes erőből pofonította.

— Itt van önnek! Itt van egy aggokháza!

A pofon erejétől az öreg fejéről leesett a strejmlí az alatta levő kis sarkával együtt és a kasrilewkei rebbe egy pillanatig fedetlen fővel állott ott talán először életében. De nem mult el egy másodperc, a rabbi lehajolt, felvette strajmlíját, befedte fedetlen fejét. Azután óvatosan megérintette kezével orcáját és megnézte a kezét, hogy Isten ments, nem véres-e. A következő pillanatban azonban a vendéghez fordult és egy sajátos mosollyal az arcán így szólt:

— Na jó. — Ezt nyilván nekem adta. Most azt szeretném tudni, kedves zsidóm, mit fog adni szegény, öreg betegeknek, értem az aggokháza részére?

Hogy tovább mi történt, azt nem lehet elmondani. Senkisé tudja, mert a legelőkelőbb baleboszok egyszerűen megszöktek a szobából. Reb Jezepel a rabbi pedig nem akart a dologról beszélni. Amikor kijött, az

ÖREG EMBER GYOMRA
RITKÁN JO: ÉTKEZÉS
ELŐTT EGY KOCKA
CUKRON PÁR
CSEPP DIANAVY
SŐSBORSZESZ
POMPÁS
ÉTVÁGYGERJESZTŐ

nek mondta magát és azt vallották, hogy oroszok. Becsukták őket Akkóban a tetvek közé, mert Oroszországba senkit sem toloncolnak vissza. Éhségstrájkba kezdtek. Egyik gyenge volt az éhségstrájkhoz. Belehalt. Ivan Arjenovszky. A rabbinak, aki meglátogatta őket az akkói fogházban, bevallották, hogy szlovenszkozi zsidók: ők maguk sem tudják egymás valódi nevét. Ivan Arjenovszky eltemették és senki se tudja, hogy ki halt meg. Sohasem is fogják megtudni, csak éppen egy Schwarz, vagy talán egy Weisz nevű család vár hiába levelet, amiben az apa írja már, hogy jöhetnek utána. — Az a levél nem fog megérkezni.

FELFÜGGESZTETTEK EGY ARAB FÓTISZTVEISELŐT

Muszovicza a neve ennek a főtisztviselőnek, aki felhatalommal adott ki certifikátokat. Állítólag működése alatt 15.000 darabot. És állítólag csak zsidóknak. A feljelentők azt is állították, hogy — pénzért. Ő bebizonyította, hogy csupa jogot adott certifikátot, csak éppen nem volt a feltételek vizsgálatánál tulajdonoson rigorózus. Vissza is helyezték, de nem a certifikátok főembere már. Most egy zsidót tettek az arab Muszovicza effendi helyére, Sir Samuel Herbert fiát. És akármit csinál Muszovicza arab ur, Samuel Herbert fia zsidónak nem ad certifikátot. Tulságosan angol hozza és kissé gazdag ember. Pedig kolónis a lánya a felesége. Muszovicza jobb volt.

— Elegyzés, Dr. Bársony Sándor brassói ügyvéd, az orth. zsidó volt hitközség elnökének leányát Ibolykát eljegyezte Erdős Iván, a kiváló talentumu publicista, a budapesti „Ujság” belső munkatársa.

egyik arca különös elváltozást mutatott, ő azonban finom mosolyával kiáltotta:

— Mazeltov, zsidók! Nagyszerű hírközlők veletek: Isten segítségével meglesz az aggokháza, de egy olyan aggokháza, hogy Isten és emberek örömeiket fogják benne találni.

A kisemberek talán nem hitték volna el a rabbinak, ha magától a vállalkozótól nem hallották volna a saját fülükkel, amikor ez mondtotta: „Zsidók, építék nektek egy aggokházát. Én magam fogom felépíteni.”

És nemsokára látták a vállalkozót a rabbival fel és alájárni a városban. Kimérték, hogy itt és itt fog állani a ház, ennyi és ennyi lesz a hossza, ennyi és ennyi lesz a szélessége és már kezdtek hordani a téglákat, épületeket és egyéb anyagot és megkezdődött az építkezés.

Akadnak persze kíváncsiak, akik a rabbitól meg szeretnék volna tudni, hogy mi történt odabent, miképp kért bocsánatot a vállalkozó a rabbitól, de a rabbi csak hallgatta a kérdéseket, anélkül, hogy felelt volna. Mindig csak azt ismételte válaszul: „De lesz egy aggokháza Kasrilewskén, ha Isten akarja, egy olyan aggokháza, amelyben Istennek és embernek öröme lesz.”

A bécsi bíróság igazságtalan ítélete

A „büdös zsidó” szót dr Meixner igazságügyi tanácsos indokoltnak találja bizonyos esetekben

Egy bécsi órásság a napokban a bécsi bíróság elé került. Paul Eichlernek hívják és könnyű testi sértésért vonták felelősségre. Elítélék két hónapi fogházra az ítélet végrehajtását azonban két évi próbaidőre felfüggesztették.

Az eset a következő: A bécsi egyetem sport tanára Alois Pudernik minden ok nélkül megtámadott a Stephansplatzon egy négytagú társaságot, közöttük volt egy hölgy is és minden ok nélkül „poinische Saujudenek” deklarálta őket. Az egyik sértett felelősségre vonta a sport tanárt és ez már meg is akarta rohmozni a gyengébbnek látszó sértettet. Ekkor érkezett oda Eichler órásság és nyugalomra intette a felbőszült tanárt. Mire Pudernik a kövezőket mondta neki: Talán akarsz egy knock-out-ot? Verekedés támadt és az egyetem sport tanárát olyan csúnyán elverte az órásság úgy annyira, hogy szemén orrán meg sértült. Ekkor közbelépett egy rendőr és Eichlert bevitte az órszobára. Az államügyészség vádat emelt.

A tárgyaláson dr. Furler államügyész azt kérdezte a vádlottól: — Tulajdonképpen miért avatkozott bele a verekedésbe? — mire Eichler azt válaszolta: „Ha egy kis fiút egy robusztus ember ok nélkül megtámad, miért ne avatkozom be?” Ezután azt is kijelenti, hogy a rendőrörszobán nagyon rosszul bántak vele. Ekkor szólott közbe dr. Meixner igazságügyi tanácsos, aki bíró volt a perben és a következőket mondotta:

— Ha valaki beleavatkozik egy verekedésbe, csak azért, mert azt a kifejezést hallotta elhangzani, hogy „Saujudé” ne csodálkozzék azon, ha a rendőr nem bánik vele keztyűs kézzel. Talán az illető, akire mondták, meg is érdemelte a „Saujudé” kifejezést.

Eichler órásságát mint becsületlen ember lépett a terembe és mint olyan távozott is onnan. De Dr. Meixner bírót miért nem állítják a bíróság elé? Így beszél egy osztrák bíró! Ilyen meggondolatlanul és ilyen náciánisan beszél egy független osztrák bíró. Szerinte néha meglehet érteni, ha egy népet megsértenek, mert egy zsidó órásság beavatkozott a verekedésbe. Mit szólna dr. Meixner igazságügyi tanácsos és a többi meixnernek, akik lassanként az egész világot uralják, ha valaki ómíatuk „Sau-deutsche” szót merné joggal, vagy jog nélkül kiejteni a száján?

Es mi lehet szegény „tu felix Austria” ebbeli feltámadásában, ha legelőkelőbb oktatásiügyi intézményében, az egyetemen ilyen sport tanárok tanítanak? Furcsa tanárok és furcsa bírók, amilyen furcsa ez az egész világ.

Kopenhága püspöke és egyetemi tanárai az antiszemitizmus ellen

Kopenhága. A dán sajtó kivétel nélkül leközi a dán hivatalos sajtóügynökség kárványát, amelyet Kopenhága püspöke, Fubel-sang Damgaard, azonkívül a kopenhágai egyetem tanárai, Aage Bentzon, Johannes Pedersen, Frederik Torm és Flemming Hvidberg irtak alá, s amelyben erősen kikélik az utóbbi időben úzótt dániai zsidóellenes megnyilvánulások ellen. Kijelentik ebben a nyilatkozatban, hogy az antiszemita ujságokban és röpcédulákon hangoztatott zsidóellenes vádak minden alapot nélkülöznek és a „Cion bölcseinek jegyzőkönyve” körönséges hamisítvány. Együttal felszólítják a kormányt, hogy akadályozza meg ilyen és hasonló propagandisztikus nyomtatványok terjesztését. Egyidejűleg nyilatkozatot közölnek a dán ujságok Torm professzortól, aki a zsidó ügyek egyik legalaposabb ismerője Dániában. Ebben az interjúban a professzor élesen elítéli a dániai antiszemita propaganda metódusait.

paganda metódusait.

A „Völkischer Beobachter” január 14-iki számában foglalkozik a kopenhágai keresztény előkelőségek nyilatkozatával ilyen címen: „A dán teológusok idegesek” és azt írja, hogy ugylátszik hogy érezhető már a keresztény egyház északi megvívóításban” című elterjedt brosúra hatása, valamint a „Stormen” és „National Socialisten” című lapok elterjedtsége. Fel kell göngyölni a dániai zsidókérdést is, — írja a németek antiszemita lapja — mert ma már észre veszik ott is, hogy Kopenhága kulturális, politikai és gazdasági szempontból mennyire zsidó befolyás alatt áll. Sok vegyesházasság is történik, amelyek által dán családokba zsidóvér is vegyül. — Így ír a Völk. Beobachter, ami azt jelenti, hogy a dániai antiszemita propagandát is Németországból irányítják.

A bécsi katolikusok akciója a zsidóság Palesztina-aspirációi ellen

Brüsszelben komité alakult, amelynek az a célja, hogy a világ katolikusait megszervezze azokkal az állítólagos atrocitásokkal szemben, amelyeket a zsidók követnek el Palesztinában, a katolikusok ellen. A komité felhívással fordult a világ katolikus közvéleményéhez, amelynek legerősebb visszhangja Bécsben támadt. A bécsi katolikusok gyűlést hívtak egybe, amelyen dr. Innitzer hercegérsek is résztvett. 800 személy jelent meg ezen a gyűlésen, jó részt olyanok, akik kapcsolatban vannak a klérusokkal és nőszövetségek kirendítői. A gyűlésnek erős antiszemita jellege volt. Főleg Czermak volt miniszter beszélt zsidóellenesen és a „cionista totalitász-elméletéről” és többek között Anglia szerepéről is beszélt, amely biztosította ugyan a többi

vallások szabad gyakorlását, azonban ez a gyakorlatban nem vitetett keresztül. A világ tizenhatmilliónyi zsidósága nyíltan követeli jogait Palesztinában, ezzel szemben meg kell mutatni a zsidóságnak, hogy nem tehet mindenhol azt, amit akar és ebben példát vehetünk egy európai ország (Hitlerország) erre vonatkozó terveiről.

Friedrich prátus szintén ebben a szellemben beszélt. Ma még az összlakosság 30 százalékát teszik ki a zsidók Palesztinának és 70 százalékát mohamedán. De a pénz és a hatalom a zsidók kezében van és ha tekintetbe vesszük a zsidóság világhatalmát (!) akkor a cionizmus végső győzelméről egészen biztosak lehetünk. Ez pedig veszélyt jelentene a katolicizmusra. Pedig a Szentföld — mondja a szónok — az a föld, amelynek számára

A gondos anya kötelessége elősegíteni azt, hogy gyermekének fiatalos arcborít megőrizze!

Tudományos megállapítás, hogy a szép, hamvas nő arcbőr a gyermekei gondos arcápolás eredménye. Tegye tehát minden gondos anya lehetővé, hogy a gyermeke bőre ne veszítse el harmatoságát és báját. Gondoljon arra, hogy egyszerű, természetes és nem költséges módon a gyermeke előzőendő szépségéhez hozzájárulhat. Egy napot se mulasszon el!

Szabály: Estenként mossa arcát a LETON szappan, hrémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány percig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, létsényon an úde arcog anyuhára mosolyogni.

Ezen módon kezelve az arcbőrt, többet ér, mint bármilyen kura, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. — A LETON szappan hatását nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arctej, LETON puder és LETON arccrème.

Kapható 22 leért minden gyógyszerárban, orvosiárban és utasárban, valamint a törökárban Pharmacia Royal Oracea Saspassage.

sem olyan szent, mint nekünk katolikusoknak. Hasenöri franciskánus barát beszélt meg nasonó szedemben. „Egy bizonyos Herzi Tivadár” — mondotta — „azt írta, hogy a zsidók fognak őrt állani a keresztény szent helyeknél, (Gúnyos nevetés) de nem nőnek a tak az ég és mi megiesz szük a magunkét.”

Ezután Innitzer dr. hercegérsek beszélt. A világ felkúsmerejére apellált és reméli, hogy „a Népszövetség elismeri majd a katolikusok palesztinai jogát. Mi nem támadunk senkit, de követeljük jogainkat.”

Különös kitérés Debrecenben. A debreceni zsidóság körében általános a felháborodás. Sajó István műszaki tanácsos, ismert építész, a napokban megjelent a főrabbi előtt, hogy felesége kitérését bejelentse. Ez alkalommal megállapítást nyert, hogy Sajó László már tizennégy évvel ezelőtt elhagyta ősei hitét, anélkül, hogy ezt a hitközségnek bejelentette volna. Sajó építész éppen zsidó volta révén kapta meg néhány évvel ezelőtt a statusquo hitközség bérpalotájának építkezését és évről-évre megjelent a nagy ünnepeken a zsidó templomban, holott már régen kitért. Ami a legérdekesebb, az építész fia a hitközség alelnökének ifj. Schwartz Vimosnak. Az eljárás rendkívül nagy visszataszítást keltett a debreceni zsidóság körében. Tipikus magyarországi eset. A hitközség alelnöke, akinek a fia másfél évtizeddel ezelőtt titokban kikeresztelkedik és közben építi a hitközség palotáját, mert az alelnök apa beprotezsálja a hitközséghez. Egyszerre két jövön lovagolt. Amikor profijtá volt kilátás zsidónak tartotta magát, amikor nem, akkor keresztény volt. Hát csoda, hogy a debreceni civisek nem szepetik a zsidókat? (Igy mi sem szeretjük! A szerk megjegyzése)

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Sevat 14. Febr. 7.

Szombat: Sevat 15. Febr. 8 שבת שירה

Heti szidra: בשלה

Heti hattóra: ודברה אשה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5:20

gyertyagyújtás 5:30

Istentisztelet kezdete 5:35.

Szombat befejezése 6:35.

Szombat: Sevat 15: Fák ünnepe

Salom Asch mondja:

„A zsidóság nem akar többé visszamenni a gettóba”

Salom Asch, a világhírű zsidó író a múlt szombaton jiddis nyelvű előadást tartott Bécsben a modern zsidóság szellemi törekvéseiről.

Zsidóellenes oldalról ismételt hangzot, a vdd, hogy a zsidók egy nemzetközi közösséget alkotnak, amit zsidó oldalról mindig tagadásba tettek. En azt mondom: igen, van egy ilyen zsidó közösség, a zsidó népnek nagy belső közössége. Szeretném, ha Önök csak egyszer látnák hogy egy amerikai városban, mint ami van New York vagy Chicágó, milyen érzékenyen reagál a zsidóság az európai zsidóüldözésekre. Az ön-entartás ösztöne az, ami a zsidókat ilyenkor sorompóba állítja.

A mai zsidóság nem akar többé visszamenni a gettóba, de emberi jogaiért bárhol forog on is az veszélyben, kész a legelső lépésben harcolni. A zsidó közösség az utóbbi időben nem csupán szavakban, de tetteiben is megnyitotta a száját. Ilyen nagy tett a palesztinai munka, amely minden zsidónak becsületbeli ügye. A zsidóság örösi erőszaki lépéseket tett Palesztináért. Most pedig a Törvényhozó Tanács tervével jön az angol kormány, amely csak arra alkalmas, hogy a palesztinai zsidó munka útja elé akadályokat gördítsen. Furcsa dolog, hogy a Törvényhozó Tanácsal kapcsolatban a demokrácia elvét hangoztatják. Nem szabad elfelejteni, hogy Palesztina mandátumot nem csupán a jelenleg Palesztinában lakó zsidók, hanem az egész zsidó nép számára adták. A demokrácia elvének értelmében tehát nem pusztán a jelenleg Palesztinában lakó, körülbelül 400.000 zsidót, hanem a 16 milliónyi zsidó népet kellene megszavazni, hogy akarja-e a Törvényhozó Tanácsot. A zsidó bevándorlás teremtette meg a modern Palesztinát, amelynek fejlődése a legszebb reményekre jogosít. S ha most ezeket a reményeket a Törvényhozó Tanács bevezetésével tönkreteszék, az a demokrácia elvének megcsúfolása volna.

Elmondotta még Salom Asch, hogy jelenleg egy nagy regényen dolgozik, amelyben a németországi eseményeket akarja feldolgozni.

Salom Asch négy több előadást fog tartani Európa nagy városában és február 28-án a Tel Aviv gőzösön utazik Palesztinába.

Akadémiái képzettséggel rendelkező, nagykereskedelmi vállalat 27 éves tulajdonosa, bászil román, magyar és német nyelven, keresi intelligens jómódu urilány ismeretségét házasság céljából. Leveleket pontos cím, fénykép és hozomány megjelölésével, a legnagyobb díszkréción mellett a kiadóhivatalt továbbít. Válaszbélyeg küldendő.

Hírek a berlini olimpiáról. Prága. A csehszlovákiai olimpiai bizottság nyilatkozatot adott ki nemrég, amelyben kijelenti, hogy a csehszlovákiai zsidó sportemberekre semmiféle nyomást nem gyakorolnak oly irányban, hogy az 1936 évi olimpián tartoznak résztvenni. Hasonlóan körvonalozta álláspontját a csehszlovákiai összesportok bizottsága, mikor is jan. 21-én tartott ülésén a Makkabi szervezet megbízottja ismételtén leszögezte a zsidó sportkörök erre vonatkozó határozatát, amely szerint zsidó sportemberek ne vegyenek részt a berlini olimpián. Ezzel kapcsolatban a „Selbstwehr” szerint, az összes csehszlovákiai zsidó uszóbajnokok, január 21-iki kezdetével ajánlott levélben arra szólították fel az uszószövetség elnöksége részéről, hogy január 31-ig nyilatkozzanak oly irányban, hogy az olimpiai játékokon résztvesznek. A felszólításnak szigorú, sőt diktatórikus hangja van. Az újság szerint az utóbbi időben a sajtó útján nyomást gyakorolnak azokra a zsidó érzelmi uszókra, akik nem akarnak résztvenni az olimpián. — A zsidó uszók között akik tudvalehetőleg Csehszlovákia legjobb uszói, továbbra is az a szilárd elhatározás alakult ki, hogy a sportszövetség részéről semmiesetre sem hagyják magukat befolyásoltatni és továbbra is a negatív álláspontját fogják vallani. Amint hogy Lengyelország zsidó sportemberei is egyöntetileg kijelentették: nem hajlandók Hitler előtt, az olimpián elfeledkezni. Az uszók különben hangsúlyozták, hogy készséggel és a legnagyobb örömmel küzdenek minden nemzetközi mérkőzésen a csehszlovák színek győze me érdekében, amelynek eddig is sok dicsőséget szereztek, azonban a Streicher-ország olimpiáján nem hajlandók résztvenni.

— Házasság. Dr. Korányi Sándor orvos leánya, Anci és Kovács István, electro mérnök, Cluj („Electro-Sanitas”) házasságot kötöttek.

Togal

gyorsan és biztosan hat

RHEUMA / KÖSZVÉNY

ISIASZ, GRIPPA, IDEG- ÉS FEJFÁJÁS és minden más hűléses megbetegedésnél

Idült esetekben is meglepő eredmények!

A Togal kiküszöböli a szervezetből a káros bomlási termékeket.

Családon egy komoly Togal-kúra!

Gyógyszertárakban és Drogeriákban.

— Meghalt a sátmari főrabbiné. Nagy csapás érte Teitelbaum Joél sátmari főrabbit. Néhány nappal ezelőtt elhunyt a kiváló nagyasszony, aki 32 évig volt hitvese a főrabbinak és ez idő alatt rendkívül sok szenvedés volt osztályrésze. Törekeny testét és finom lelkületét erősen megviselték a családi bajok és csapások és azok a harcok is, amelyek férje körül lángolnak már több mint egy évtizede. Legnagyobb csapás akkor érte, amikor leánya, a sighetri rabbi fiatal hitvese 19 éves korában elhunyt. Erre a csapásra már nem talált vigaszt. Az izalmas élet, amely körülötte zajlott, sokat ártott beteg és sebzett szívének és semmiben sem talált vigaszt és örömet. Évek óta szenvedett egy nehéz baj kínzó gyötrelmei alatt és bár tudták, hogy végzetes és súlyos a betegség, mégis megdöbbenően hatott bekövetkező halála. A finom asszony-lélek megtört és összeomlott abban a harcban, amelyet az élet jelent, olyan korban, amikor a zsidóságon belül eszméramlatok küzdenek egymással életre halálra. Tulzott érzékenység, amely az asszonyi lélek sajátossága nem bír el sokszor harcokat s küzdelmeket, melyek körülötte zajlanak. Minden emberi részvétünk együttérzésünk annak a szerencsétlen elhunyt nagyasszonynak, aki nem bírta elviselni az élet megpróbáltatásait. Temetése szerdán délután ment végbe több ezer főnyi közönség részvételével. Heszpedet mondott szomorú a nagy csapástól, mélyen megrendült férje és veje, R. Lipse Mayer sátmari rabbi. A haláleset Erdély szereté mély részvétet keltett.

Mit ír a világ legkomolyabb orvosi folyóirata a Gastro D. kiváló gyógyhatásáról

Komolyságuknál és megbízhatóságuknál fogva a Rockefeller intézetek az egész világon ismert és elismert szak tekintélyek és megfélebbhezhetetlen fórumai az orvostudományi megállapításoknak. Amint az ezekben végzett kísérleteknél mint eredményt, vagy mint sikeres gyógyeljárás megállapítanak, erre — mint mondani szokták — „mérget lehet venni”. Meg kell ezt említenünk abból az alkalomból, hogy kezünkbe került a „Medizinische Wochenschrift” című világhírű bécsi folyóirat 1935. évfolyamának 6. száma, amelyben hosszabb értékítés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de ma már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro D.-vel végzett kísérletek folyamán, a Pelikangasse 4. szám alatti Childis Spítalban, (amely tulajdonképpen a Rockefeller alapítvány bécsi ráktató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlései szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro D. kiváló gyógyhatását gyomor, máj, epe és vesebajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro D. rendkívüli hatásának titka abban rejlik, hogy olyan dolgot tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza. A Gastro D. Romániában megrendelhető 130 lej után vétel, Császár Ernő gyógyszerésztől, Bucaresti, Calea Victoriei 124.

— Eljegyzés. Steiner Irénke (Ineu) és Ifj. Bernstein Adolf (Valea lui Mihai) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Egy zsidó muzikus perel Bremen. Az is teni „Bremen Nachrichten” jelentése szerint a brémai munkaügyi bíróság előtt egy zsidó muzikus beperelte a karmestert, egy évi fizetésre, 5400 márka összegben. A felperest a múlt év augusztusában angazsálta a karmester, egy kávéházi zenekarban telefonice és amikor a beszélgetés végén bejelentette neki, hogy zsidó, azt válaszolta: „Ennek dacára angazsálom”. A kávéház vendégei azonban tiltakoztak a zsidó muzikus fellepte ellen mire a karmester minden felmondás nélkül elbocsájtotta a zsidó zenészt. Közben a „Deutsches Podium” a zenészt fényképével. Ezután beperelte a karmestert egy évi elmaradt fizetése fejében 5400 márkára, azonban a brémai munkaügyi bíróság elutasította a felperest, és az összeget nem ítélte meg.

— Zsidó nőt gazdasszonynak keres özvegy ember. Ajánlatok Mihály M. Saturnare. Hotel Viktoria.

— Saját gyártmányú cipőt. garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Tilos a horogkereszt Lengyelországban Varsó. Az utóbbi időben megalakult Lengyelországban a lengyel nemzeti szociálista párt amelynek hivatalos sajtó organuma a „Warta”. A lap rikkancsait néhány nappal ezelőtt olyan karszallagokkal látta el, amelyeken horogkereszt van. — A lap természetesen hitlerista elveket vall és az antiszemitizmusra buzdítja a lakosságot. A lengyel hatóságok most érdekes rendeletet hoztak. A belügyminisztérium megtiltotta ezeknek a rikkancsoknak, hogy a horogkeresztes karszallagot viseljék. A betiltás oka az volt, hogy a horogkereszt egy idegen nemzet hivatalos jelvényé lett tehát azt nem szabad más országokban felhasználni. A belügyminisztérium döntése lengyel politikai körökben nagy feltűnést keltett.

— Házasságot a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Megérkezett Romániába és kapható
a 20 000 szavas, teljes
MANHEIM-GROSZ
kéle
héber - magyar
gyakorlati kézikönyv

Nyelvtanulni és számos gyakorlati újítással. — Ara
diszes egész vászon ötésben, linomamentes papíron
330 lei. — Ugyanaz tűzve, simított nyomó papíron
200 lei.

Kapható és megrendelhető minden nagyobb könyv
kereskedésben. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti zövet
ség titkosa: központjában, MANHEIM GROSZ
Debrecen, Csákos Jenő u. v. és a kádorvataiban.

— Dr Réti Ignác halála. Az oradeai occi
dent hitközség titkára hunyt el tragikus hirc
lenséggel a napokban, Dr Réti Ignác halkszav
v, derék ember volt, akit sok sorscsapás éri
életében. Mint fiatal ügyvéd nőül vette dr
Kecskeméti Lipót főrabbi egyetlen leányát,
aki gyermeke születésekor hunyt el tragikus
körülmények között. Azóta együtt gyászolták
sokáig a kiváló világhírű tudós és veje, a most
elhunyt dr Réti Ignác az elhunyt asszonyt.
Most operáció következtében meghalt dr Réti
Ignác, aki tizenöt év óta titkára volt az oradeai
nyugati szertartású hitközségnek. Hivatalát
mindenkor a legnagyobb precizitással látta el
és sokban hozzájárult lelkiismeretes munkájá
val ahhoz, hogy ma az ország egyik legkonszoi
dáltabb hitközsége az oradeai. Dr Réti Igná
cot gyászolja egyetlen leánya, nemrégiben nő
ül vett második felesége és gyászolja az ora
deai zsidóság, aki benne egy nyílt szívű, jóakar
ratu embert veszített el. — A temetésen dr
Weinberger Mózes, a clujai izr. hitközség fő
rabbija tartott gyászbeszédet az elhunyt felett
mivel dr Kecskeméti Lipót főrabbi betegsége
miatt nem tudta volt vejét elpárenálni. Dr
Weinberger Mózes gyönyörűen felépített,
klasszikus nyelvezettel megtartott gyászbeszé
de nagy hatást váltott ki a gyászolók körében.
A hitközség nevében dr Konrád Béla hitközségi
elnök bucsuzott a halottól, az iskolaszék
nevében dr Kabos Béla iskolaszéki elnök és a
hitközség tisztviselő kara nevében Engel árab
bi bucsuzott az elhunyt hitközségi titkártól.
Az elhunytat óriási tömeg kísérte ki a teme
tőig, egész Oradea társadalmá résztvett a
gyászszertartáson.

— Több milliós magánvagyonnal rendelke
ző, 27 éves előkező társadalmi állású diplomás
mérnök, nagyjövendelmű műszaki vállalat tu
lajdososa, beszél román, magyar, német és
francia nyelven, hozzájáruló intelligens, megtetsző
hozománnyal rendelkező urilány ismeretséget
keresi házasság céljából. Megkeresések pontos
címmel, fényképpel és hozomány megjelölésé
vel lapunk kiadóhivatalának címére küldendők.
A legteljesebb diszkréción bízva. Válasz
bélyeg mellékelendő.

— Halálozás. Meghalt Clujon Ziehermann
Jakab, a huedini zsidó hitközség alelnöke 42
éves korában. A közszerelethez örvendő de
rék polgár váratlan halála Huedin egész tár
sadalmát mélyen megrendítette. Clujon temet
ték, ahol Glasner Akiba tartott fölötté meg
indító gyászbeszédet. A megboldogult özve
gyén és két gyermekén kívül kiterjedt rokoni
sága gyászolja.

— Minden életkorban enyhíti a fájdalmat
a Togal. Gyorsan és biztosan csillapítja a
jól bevált Togal tabletta a fájdalmakat. Több
mint 7000 orvosi szakvélemény dicséri a Togal
kitűnő jó hatását rheuma, köszvény, idegzsá
ba, spanyolláz (grippa), hüléses betegségek, fej
fájás és idegfájdalmak esetén. Az Ön orvosa
is igazolni fogja, hogy a Togal jó hatása mel
lett teljesen ártalmatlan. Oldja a hűgysavat,
bakteriumölő és természetes uton küszöböli ki
a szervezetből a betegség okozta bomlási ter
mékeket. Ezek óta fennálló fájdalmas bajok
nál is meglepő gyogyeredmény érhető el a
Togal-tablettákkal. A Togal-nak nincs pótszer
rel. Az összes gyógyszerárakban és drogueri
ákban kapható.

**„Az Örökkévaló szereti
kiválasztottjait“
- írta Gala Galaction gör. keleti
pap Niemerover grandrabbinak**

Bucuresti. Az ismert Gala Galaction gör.
keleti pap, aki arról nevezetes, hogy min
den pénzt szegények között osztja szét, a
következő szép levelet írta Niemerover szen
átor-főrabbinak: „Emjenclás uram! Ked
ves doktor uram! A büntügyi nyomozás te
rén kiderült, hogy a merénylő Aurel Jones
cu is azon — arra érdemes és nem érdemes
— egyének egyike, akik igénybeveszik az
én jótékonyágomat. Elvagyok keseredve
amiatt, mert az én támogatóim között,
akiknek pénzem osztogatom, a sötétségnek
ez a fia is szerepel. Várok arra, hogy ille
tékes igazságügyi hatóságok elhívják, hogy
erről az emberről vallomást tehessek. Tisz
ta szívemből örvendek, hogy a jó Isten meg
örizte Önt, csodálatos módon és ezzel meg
mutatta hogy „szereti az ő kiválasztottjait“
A közeli napokban megátogatom Önt és ba
rátsággal megszorítom a kezét.

Igaz híve:
GALA GALACTION

Vajha sok ilyen emelkedett szellemű
férfiú élne közöttünk bárcsak az idegen
egyházak papjai, valóban hasonló „kereszt
ényi“ szellemben éreznék és adnak a gya
korlatban tanujét annak, hogy együttérez
nek a zsidósággal. (A szerk. megjegyzése).

— Gyomor és bélbántalmak, hasüreg
beli vérpangás, izgékonyág mi-rén, kime
rültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok,
ijedősség, általános rosszullét, a munkaké
pesség csökkenése sok esetben rövidesen
megszűnnek, ha a beteg néhány napon át
regge éhgyomorra egy pohár természetes
„Ferenc József“ keserűvizet iszik. Az e
mésztő szervi bajok orvosprofesszorai álta
lánosán dicsérik a Ferenc József viz enyhe
és megbízható hatását s azt gy. korlatuk
ban sürűn rendelik. — Kapható minden
gyógyszerárban, drogueriában és fűszerüz
letben.

Amerika zsidósága a világ leltismeretére
apellál. New-York. — Az American Jewish
Committee a napokban tartotta meg 29. évi
közgyűlését, 200 delegátus és 50 fiók-kom
ité je enlétében. Egyhangulag fogadják el
azt a határozatot, amelynek értelmében
Genfben, a Népszövetséghez kérték intéz
nek, hogy a MacDonald féle levél alapján kérjék
békés uton Németországot, hogy szüntesse
meg a zsidóság üldözését, hogy elháruljanak
a tragédiák sötét felhői a német zsidó
ság feje felől. A rezolúció a következő sza
vakkal végződik: „Ha a világ a más vallá
suk üldözését féltlenül és szótlanul végig
nézi, akkor saját maga jelenti ki, hogy fel
hagy azzal a küzdelemmel, amelyet eddig
folytatott a civilizáció terjesztése érdeké
ben.“ Az executív elnöke, Sol. M. Stroock
kijelentette megnyitójában, hogy hála az
amerikai keresztény egyházak céltudatos
propagandájának, az antiszemita hullám
az USA területén csökkenőben van. Az anti
szemita agitáció azonban nem hagyott alább
mert külföldről támogatják és mindaddig
fog tartani, amíg a politikai és gazdasági
helyzetben, bizonyos nyugalmi állapot nem
következik be. Az American Jewish Com
mittee elnökévé újra dr. Cyrus Adler-t vá
lasztották meg.

— Eljegyzés. Groszberg Marko Subotica el
jegyezte Kohn Renét Zentáról.

**3 kell a kisbabának:
Blinőpor, krém, szappan**

de az **„Höfer“**
legyen!

Ön is védekezzen
a veszedelme
sen elterjedő
betegségek ellen a kellemesen illatosított

járványos

Senlaslo
(Szt. László)
fertőtlenítő szappannal
Megóvja **fertőzésekől**
Vgyázzon, nehogy utána az önkai szolgálják ki.

**Megzsarolta a zsidó
téli segélyt a hitlerista
rezsim**

Berlin. Mint ismeretes ezen a télen a
zsidókat és a nemáriákat kizárták az álla
mi télisegélyből. Állami rendeleteire a zsidó
szervezetek külön zsidó télisegélyakciót
indítottak, amelyet tisztán zsidó pénzzel
finanszíroztak. A segélyreszoruló zsidókra
nézve ennek csak örvendetes következmé
nyei voltak: mert míg az előző években,
az állami télisegély keretében mint másod
rendű segélyjogosultak szerepeltek, addig
az idén a zsidó télisegély példás módon
gondoskodott a segélyreszorulókról. Ennek
viszont több oka van.

Mindenekelőtt a jómodu zsidók áldozat
készsége a gyűjtőakció során sokkal na
gyobb volt, mint az árja adakozóké az álla
mi télisegéllyel szemben. Így például egy
Jandorf nevű zsidó áruháztulajdonos egy
magában több mint egy félmillió márkát
adományozott a zsidó télisegélyre és egy
N. Izrael nevű még is hasonló összeggel
járult hozzá az akcióhoz. Sokkal lényege
sebb azonban az a tény, hogy a zsidó tél
isegély javára összegyűlt pénzek maradék
nélkül a segélyreszorulóknak jutottak, míg
az állami télisegély igen szűkös természe
teli segélyt nyújtott. Göbbels télisegély
vállalkozása ugyanis készpénzgyűjtésének
csaknem teljes eredményét az államkasszá
hoz kell, hogy juttassa a hadfelszerelés
finanszírozása céljából. Az a feltűnő külön
ség azonban, amely a zsidó és az állami
télisegély között mutatkozott, arra indította
a nemzeti szocialista segélyforumokat hogy
panasszal forduljanak a pártához.

Hogy ezt a kellemetlen helyzetet áthi
dálják, a harmadik birodalom urai a meg
szokott mindenható eszközökhöz folya
modtak: a Gestapo, a német titkosrendőrség
egyszerűen elkobozta a zsidó télisegély
által gyűjtött pénzeknek nagy részét és
kényszerítette a zsidó télisegély vezetőit,
hogy készpénzbevételeiknek husz százalékát
bocsássák az állami télisegély rendelkezésé
re. Vagyis miután az állami télisegély kész
pénzállományt nem a segélyreszorulóknak
adja, hanem az állami hadfelszerelési alap
ra fordítja, a zsidók által gyűjtött pénzek
nek egy részét is elkobozták a német fog
verkezésre a zsidó munkanélküliek és aggok
rovására.

Csokoládégyár létesül Tel-Avivban. Rövi
desen megindul egy új csokoládégyár Tel-Aviv
ban. Mostanig három gyár működött az ország
ban, azonban ezek nem tudták fedezni a szük
ségletet 1934 évben 70.000 font értékben im
portáltak édességeket az országba. Az új
gyár, mint a „Betlehem“ nagy sütőde egyik osz
tálya fog működni és 200 munkást fog foglal
koztatni. Mostanig a sütőde bécsi tulajdonosa
két osztályt tartott fenn a sütődeben, az egyik
maga a sütőde, a másik cukrászsüteményeket
gyártott. Most nyílik a harmadosztály, a
hol csokoládégyármányokat fognak készíteni
ahol a híres bécsi „Pischinger“ csokoládékat
fognak gyártani. Ezentul Egyiptomot is innen
fognak ellátni ezzel a cikkel.

Németország!...

A NÉMET POKOL UJABB KINZÖESZKÖZEI

Rotterdam. A legnagyobb hollandiai napilap, a *Nieuwe Rotterdamsche Courant* írja a következőket: „A zsidó üzleteket Németországban hivatalosan támogatott bojkottakcióval előbb likvidálásra éretté tesszik. Az emigrációra szóló engedély kiadása előtt előbb nagyobb menekülügyi adót kell fizessen az illető, azután a birodalmi bank zárolt márka-kontójára kerül a pénz úgy, hogy végeredményben egykori vagyonának legfeljebb 20 százalékát tudja kimenteni. De még ennél is rosszabb azok helyzete, akik a különleges transfer-megállapodás alapján, amelyet Palesztinával kötött a német kormány, oda akarnak kijutni és ebből a célból sokszor évekig kell várniuk az engedély kiadására. Viszont ezeknek ezer fontot kellett letenni a banknál, s hogy ezt megtehessék, utolsó párnájukat is eladták, arra számítva, hogy rövid néhány hét alatt mehetnek már és megkezdhetik új életüket Palesztinában. Ezeket becsapták, mert devizahiányra való tekintettel a birodalmi bank nem engedélyezi kivándorlásukat, illetőleg nem akarja átutalni a letett összeget. Ennek folytán sok olyan család van, akiknek ezer fontjuk fekszik a birodalmi banknál és emellett a szó legszorosabb értelmében éheznek, mert dacára a fennálló megállapodásoknak, mégsem teljesítik azt az egyetlen kívánságukat, hogy elmehessenek.”

Eddig szól a nagy holland lap tudósítása. Csak azt szeretnénk tudni, hogy most amikor világszerte a német zsidók megmentése napirendre került, amikor *Herbert Samuel* Amerikában tizenöt millió dollárt akar szerezni a kivándorlás segítésére, amikor a Népszövetség is módokat keres a megoldásra, miért nem hatnak oda az összes transzfer-szervezetekkel együtt, hogy ezeket a zsidókat, akiknek minden módjuk meg van arra, hogy nyugalmas otthonra találjanak Palesztinában, mielőbb kijuthassanak oda?

UJABB ZSIDÓ TÖRVÉNYEK

A német birodalmi kormány újabb sorozatos zsidóellenes törvényt határozott el. A zsidó ügyvédek a jövőben mint cégek magán jogtanácsosai sem szerepelhetnek. Az orvosi hivatás gyakorlatlása 1936. április 1-től kezdődően attól van függővé téve, hogy a hatóság az orvost kihirdesse. Ez megtagadandó, ha az orvos, vagy házastársa nem árja, az illető helven a nem árja orvosok száma a numerus clausus arányszámát meghaladja, vagy az orvos elveszti állampolgárságát. A gyógyszerészeti vagy kereskedelmi pályákról is törvényileg akarják kiküszöbölni a zsidókat, amit az élet agyagys megtejt már. A Deutsche Justiz hasábjain dr. Freisler rámutatott, hogy a zsidóságot a jogi tanulmányokból, szigorlatokból, és joggyakorlatokból már régebben kizárták...

A „WESTDEUTSCHER BEOBACHTER” minden kommentár nélkül közli a weimari Németország egyik bátor tollú kiváló írójának *Kurt Tucholskynak* öngyilkosságát, aki *Gotenburgban* (Svédország) megmérgezte magát. Vele egyik legkiválóbb német emigráns író szállott sirba.

KITÉRTEK KÜLÖN SZERVEZETE

A Deutsche Nachrichtenbureau hivatalosan közli, hogy a keresztény felekezeti nemáriják (kitértek) kulturális szövetségét is engedélyezték. Ennek a szövetségnek a vezetőjeként dr. Heinrich Spierót nevezték ki. Ezzel a kitértek az áriáktól és zsidóktól hivatalosan elkülönítettek, mint harmadik felekezet”.

NÉMET HAZUGSÁGOK

Az *Angol-Jewish Board of Deputies* legutóbbi ülésén *Leonard G. Montefiore* rámutatott, hogy a német ipar elzsidósodásáról terjesztett tendenciózus hírek nem egyebek — *legendánál*. Nagy koncernnek 61.262 árja igazgatójával szemben mindössze 2325 zsidó igazgató áll. Eppen ilyen valótlan a keleti zsidók beszivárgásáról terjesztett legenda. 1910-től 1925-ig mindössze 31.000 keleti zsidó költözött Németországba, ebből 1925-1933 között 9000 uira kivándorolt. *Barnett Janner* rámutatott, hogy milyen nagy hatása volt a Church Assembly legutóbbi náciellenes határozatainak. Nem szabad belefáradni, hogy közületeket és egyeseket felvilágosítsunk, mert a zsidóellenes propaganda alattomos hatása alól senki sem mentes...

MEGSZÜNT ZSIDÓ CÉGEK

A zsidóknak a konfekció iparból való kizárása céljára 1933-ban közel 350 árja gyáros *Adefa* néven tömörült és ez a védjegy jelzi az árun is az árja céget. Természetes, hogy egymásután mennek tönkre a zsidó divatcégek. *Düsseldorfban* a *M. Klein* cég után a *Coppel et Goldschmidt* és *E. Sostheim* cégek is árja tulajdonba kerültek...

PIETRI MINISZTER LEVELE

Pietri francia tengerészeti miniszter levelet intézett egy párisi zsidó hetilaphoz,

Ki a cionista és ki nem az?

Lapunk egyik legutóbbi számában írunk egy cikket illetve *nem írunk*, hanem leközzöltünk egy listát, amelyet készen adtak át nekünk. Ebben a listában láthatjuk mindazok neveit, akiket az oradeai legutóbb megartott Jewish Agency országos konferencián, mint *nem cionistákat* jelölt meg igen prominens erdélyi vezérfiákat.

Most az az érdekes eset adódott elő, hogy ezek közül az igen előkelő vezető egyéniségek közül, jogos indignálódással többen kérdik, hogy miért nevezik őket minden előzetes megkérdezésük nélkül *nem cionistáknak?*

Például joggal sértődhet meg dr. *Deutsch Ernő* brasovi főrabbi, aki a cionizmusnak 30 éve élharcosa és most a zsidó reneszansz érdekében kifejtett munkásságát figyelembe nem véve, úgy állítják oda, mint egy „Palesztina szimpatizánst”. Ugyancsak joggal sértődik meg *Mihalovits Jonel*, meg *Reichfeld Izsó*, *Székely József*, *Steckl Arthur* brasovi „nem cionisták”, akik az ország többi cionistáival együtt, utóbbi voltak annak az eszmének, amelynek jegyében kialakultott az az atmoszféra, amely lehetővé tette a Jewish Agency megalakulását, még azok se gitségével is, akik valóban ellenlábasai voltak eddig minden cionista megmozdulásnak.

Ezt sértés számba vesszük, amint azt érdekesen világítja meg, egy *Resicáról* írott levél, amelyet *Hoffman Jenő* beválasztott „nem cionista” intézett hozzánk. Az ő levélből vesszük ki a következőket:

— Eltekintve attól, hogy ezen igen megfizető megbizásról, semmiféle értesítést, vagy határozatot nem kaptam és a jelölést illetőleg sem kérdezett meg engem senki, fenti soraimat nem fentiek indokolták, mert kötelességem alól nem szoktam magamat kioldani. De felszólalásomat főleg azért intézem Önökhöz, hogy engem a Jewish Agency „nem cionista” tagjai közé vettek fel, holott itt felmerül a kérdés kit tekintenek cionistáknak. Szerintem minden zsidó az aki

1) Fizeti a sékelt

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a KOPROL név a csomagoláson rajta legyen!

melyben ezeket írja: „Többször résztvettem olyan gyűléseken, melyeken a német zsidó üldözés ellen tiltakoztak. A német kormány változatlan antiszemitizmusa lehetetlenné tette számomra, hogy résztvegyek a berlini olimpiász franciaországi rendezőbizottságában és ezért nem jelentem meg azon a banketten, amelyet a berlini olimpiász előkészítésére Párisban rendeztek.”

SZABAD-E TEHÁT ZSIDÓNAK KEZET FOGNI ÁRJA NŐVEL

Magdeburgban letartóztattak egy *Desen* nevű utazót és átadták a bíróságnak. Az utazó nem akart kezefogni egy árja elárútitónővel az egyik üzletben, mert egyik kolégáját háromhavi fogházra ítélték azon a címen, hogy *kezet fogott egy árja nővel...*

2) erejéhez mérten támogatja a Keren Kaiemetet.

3) ha ugyanezt teszi a Keren Hajjesodal.

4) ha erkölcsileg és anyagiilag támogat minden olyan mozgalmat, amely Erecz Jiszroel felépítését elősegíti, az cionista.

És mert mindenkor fizettem a sékelt és minden terhebb nagyobb kiadásokat — kérdem — miért nem vagdok cionista?

Ugyancsak ezt a kérdést intézte hozzánk számos brasovi és más helybeli ur is, akit felvettek a Jewish Agency nem cionista tagjai közé.

Micsoda új örvendetes fordulata ez a világ sorjának és főleg a zsidó világ sorjának. Míg eddig mindenkor az volt a baj, ha valakit „cionistának” neveztek, rögtön tiltakozott, addig ma sértés, ha egy cionistáról azt merik állítani, hogy „nem cionista”.

Mindenesetre ezekre a körülményekre tekintettel kellene lenni a Jewish Agency kuratoriumának is, mert ebből gyakran sértődés is származhat. Tudjuk jól, hogy sulyt és tekintélyt jelent sok cionista nevelés odairhatják a többi közé, hogy „nem cionista” és ezáltal újabb energiákat hoznak az országépítő munkának, de az igazság ellen mégsem lehet tenni semmit és bizony bizony, csak örömmel irhatunk arról, hogy ma sértés „nem cionistának” lenni.

Ezúton kérjük a Jewish Agencyt, hogy vegye revízió alá ezeket a reklamációkat, amely legfőbb érve annak, hogy mennyire létszükséglet és élő valóság ma már — a Jewish Agency..

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureștiben

KATZ orth. kóser restaurant

București, str. Carol 32. I. emelet

PALESZTINA

FOLDALATTI VASUTAT TERVEZNEK TEL-AVIVBAN. Jeruzsálem. Nemrégiben egy tőkés társaság beadványt intézett a palesztinai kormányhoz, amelyben engedélyt kértek arra, hogy Tel-Avivban egy földalatti vasutat létesítsenek. A terv minden részletében ki van dolgozva és másfél millió fontot igényel. A földalatti vasut a legélénkebb uccák alatt halad majd a Herzl-uccától a strandig, másik irányban Petach-Tikváig. A kormány megvizsgálta a tervezetet és elutasította a tervet, mert azt túl korainak tartja.

A HAIFAI KIKÖTŐ KIBŐVÍTÉSE. Haifa. Az „Ad Difa” című arab ujság jelentése szerint a haifai kikötő további kiépítési munkálatai tíz hónapig fognak tartani és 800.000 fontot (800 millió lejt) igényelnek. Most 5 hadihajó és 4 kereskedelmi hajó horgonyozhat a kikötőben, a kibővítés után 12 hadihajó és 11 kereskedelmi hajó köthet majd ki. Az angol kormánynak az a célja, hogy Malta helyett, amely az utóbbi időben elvesztette stratégiai jelentőségét, Haifát teszi meg flottabázisnak. Egy hadihajó javítóműhelyt is felállítanak, ahol sérült hajókat fognak javítani. Ilyen javító műhely mostanig csak Alexandriában létezik.

MÉG MINDIG NEM HOZTAK NYILVANOSSÁGRA A CERTIFIKATOK SZÁMÁT. Jeruzsálem. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a palesztinai kormány közölte a Jewish Agency exekutívájával, hogy mindaddig nem hozza nyilvánosságra a készülő új bevándorlási rendelet tervezetét — mely tudvalegőleg bevándorlási korlátozásokat irányoz elő — amíg a tervezet pontjait nem vitatja meg az Agencyvel. Hír szerint az exekutív és a kormány között a közeli napokban fognak megtörténni az ezirányú tanácskozások. Az Agency természetesen harcolni fog minden olyan rendelkezés ellen, mely a bevándorlás megrövidítésére irányul. Az ITA tudni véli azt is, hogy Eric Mills, a kormány vándorlási és statisztikai osztályainak biztosa a leghatározottabban ellenzi a bevándorlást megszorító rendelkezéseket.

Védvámot az iparnak Január 22-iki keletel rendelet jelent meg, amely szerint a belföldi ipar védelmére újabb vámemelést léptettek életbe, és ezzel régi kívánsága teljesült a palesztinai ipari köröknek: Felemelték az alu minianáruknak, az öntöttvasáruknak, drótoknak, szegeknek, srófoknak, autókumulátorok szárazelemeknek, butoroknak, parfümeriáknak, églának, samote-églának a színes és nyomott pamutáruknak, kreppnek, mercerizált pamut, gyapju s kevert áruknak, harisnyáknak kevert áruknak, műselymharisnyáknak, nőruháknak, ingeknek, trikotazs és szövött áruknak vámját. Ezzel egyidejűleg néhány technikai apparátusnak és nyersanyagának vámját elkörölték.

A PALESZTINAI KORMÁNY MEGERŐSÍTI A HATÁRT AZ ILLEGALIS ARAB BEVÁNDORLÓK ELLENŐRZÉSE VÉGETT. Az arab sajtó szerint a kormány most már erőteljes intézkedéseket tett a határon beszivárgó arabok ellen is. A hírek szerint megerősítette a szíriai és transzjordániai határokat is. Az elmúlt héten 70 arabot nem engedték át, akik Szíriából akartak átszökni a határon. Hármat közülük le is tartóztattak.

EMIR ABDULLAH, TRANSJORDANIA EMIRJE és Abbas Hilmi pasa, Egyiptom volt kedivéje Jerichóban voltak és ott a város egyetlen zsidó lakójánál Alma Pickman Feinberg asszonynál tartózkodtak.

540.000 FONT TEL-AVIV KÖLTSEGVETÉSE. Rokeach alpolgármester Tel-Aviv városi tanácsában előterjesztette a folyó évi költségvetési előirányzatot. Az előirányzat összege 539.172 font, amely a múlt évi 455.313 fontos előirányzattal szemben jelentős emelkedést mutat. A költségvetés legnagyobb tételei az iskolaügy és a közegészségügy, amelyekre 123.000, illetve 139.000 fontot irányoztak elő.

ZSIDÓ KÉPZŐMŰVESZETI ISKOLA. Jeruzsálem. A napokban nyitották meg ünnepélyes keretek között, Wauchope főkormányzó részvételével a „Bezael” képzőművészeti iskolát, mely alapítójának, prof. Boris Schatz halála óta zárva volt és „Bezael Hachades” névvel vette fel újra működését. A kormány nagyobb összeget szavazott meg a képzőművészeti iskola javára. A főkormányzó, akit a Bezael-bizottság nevében dr. Arthur Ruppin üdvözölt, megtekintette a szobrokat és hosszasan megállt dr. Schmarja Lewin, a nemrég elhunyt cionista vezér mellszobra előtt.

SZINIISKOLA TEL-AVIVBAN. Tel-Aviv. David Vardi és Chawa Joalit, ismert héber színészek „Chesijon” (szinják) névvel színifőiskolát alapítottak Tel-Avivban. Az iskola tanerei a legjelesebb pedagógusokból és héber művészekből rekrutálódnak. „Rimpa” névvel rövidesen új héber operettszínház nyílik meg Tel-Avivban Abraham Sehlonszki héber költő kezdeményezésére.

EGY MIZRACHI DELEGÁCIÓ DÉLAFRIKÁBAN. Jeruzsálem. Rövidesen egy Mizrachi delegáció megy Délafrikába. Az élén S. Gold fog állani. Nagyszabású szervező munkát fognak végezni és a palesztinai alapoknak és a mizrachinak fognak gyűjtést eszközölni.

TEL-AVIV KÖNYVTÁRA. A fokozódó kulturigényeknek megfelelően Tel-Avivban hatalmas méretű városi könyvtár létesül. Egy áldozatkész tel-avivi polgár, Zebh Gluskin által felajánlott háromemeletes házat rendezték be könyvtárnak, az acél polcárványok már elkészültek és nemsokára be is rendezik a könyvtárat. Több mint 40.000 kötet könyv várja a kicsomagolást és elhelyezést. A 150 ezer lakósu Tel-Aviv végre méltó könyvtárhoz jut...

13.000 kérvény vár elintézésre a Jewish Agency bevándorlási osztályán, amelyet hozzá tartozó ügyébe nintéztek hozzájuk. Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy a Jewish Agency bevándorlási osztálya nem fogad el újabb kérvényeket, amelyet családok intéztek hozzájuk, melyben hozzátartozójuk részére kérik a beutazási engedély megadását, közlik, hogy ilyenirányú kérvény eddig 13.000 fekszik elintézetlenül. Hogy ezeknek az otlévő kérvényeknek elintézése ne szenvedjen időbeli kárt, elhatározta a J. A. hogy ezentul csak olyanoktól fogad el hasonló kérvényeket, akik Németországból, Oroszországból, vagy Jémenből akarják bevinni hozzátartozóikat.

Ezzel kapcsolatban közlik azt a hírt is, hogy a kormány bevándorlási és statisztikai hivatalának vezetője, Eric Mills kijelentette volna, hogy határozottan ellenzi a bevándorlásnak drasztikus eszközökkel való megakadályozását.

A DÉLAFRIKAI CIONISTA FÖDERÁCIÓ közölte a héber egyetemmel, hogy a nemrég ott elhunyt Mose Kutser 40—50.000 font (45 millió lejt) összes vagyonát a héber egyetemnek hagyományozta. Ezt az összeget egy archeológiai muzeum felépítésére szánta, amelyet Wladimir Tiomkin nevével fognak elnevezni az adományozó intenciói szerint.

A HÉBER EGYETEM Sir Monagu Burton által alapított „Bialik” alaphól tíz diáknak egyenkint 50 fontos stipendiumot juttatott.

NAGYSZABÁSÚ ELŐKÉSZÜLETEK A TEL-AVIVI MINTAVÁSÁRRÁ. Január 22-én nagy értekezlet volt Tel-Avivban, amelynek tárgya a tavaszi mintavásár szervezése volt. A konferencián sok belföldi és külföldi újságíró vett részt. Elnököt: Meir Disengoff, polgármester, aki beszédében hangsúlyozta, hogy a Levante Messe az egész világ előtt dokumentálni fogja azt a fejlődést, amelyen az ország átment. Főleg a közelkeletet lakó 50 milliónyi ember érdeklődését kell felkelteni. A vásár tartama alatt, több világkongresszus is lesz, így többek között a zsidó orvosok világkongresszusa. Voltak olyanok — mondotta Disengoff — akik peszsimista hangokat hallattak a vásár megtartásának időpontját illetően, azonban ezeknek nincs semmi okuk erre, mert az előjelek után ítélve, a vásárnak nagy sikere kétségtejen. Arje Schenker a palesztinai nagyiparosok szerveztéknek elnöke, beszédében rámutatott arra, hogy mely jelentőségtejeljes a vásár, a belföldi ipar szempontjából. A külföldi áruk importja még mindig 18 millió fontot tesz ki évente s azon kell igyekezni, hogy ezt a horribilis összeget az ország önmaga iparának fejlesztésével eliminálja, amely mostanig 8 millió fontot investált a belföldi iparba. A vásár megmutatja majd azokat a nagy ipari lehetőségeket amelyeket az ország még nyújthat. D. Remes a Histadrut nevében szólalt fel. E. Berliner a Waad Leumi nevében hangoztatta nézeteit. Dr. F. Rottenstreich levelét olvasták fel ezután, aki a Jewish Agency megbízásából mutatott rá arra a körülményre, hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonít a Jewish Agency a mintakiállításnak.

Elhalasztották a palesztinai törvényhozó tanács életbeléptetését. Jeruzsálem. Az „El Livaa” c. arab lap, a főmufti hivatalos organuma azt a felütéstkeltő hírt hozza, hogy elhalasztotta a palesztinai kormány a Legislative Council életbeléptetését. A lap szerint ezt az információt kormánykörökből szerezte. Az elhalasztás a hírforrás szerint annak tudható be, hogy Anthony Eden külügyminiszter és Thomas gyarmatügyi miniszter között megállapodás jött létre ebben a kérdésben.

Az arab lap híret fenntartással, de annál nagyobb örömmel fogadja a zsidó világ, mert ezzel nagy veszély hárult el a cionista mű felelől. Egy év ebből a szempontból nagy idő, s remélhető, hogy ezalatt a zsidóság ellenállása még jobban kidomborítható lesz a kormány arab-barát politikájával szemben. A zsidóság soha oly egységes nem volt, mint ebben a kérdésben és ez a kormány elhatározására bizonyára erős befolyással volt.

Január 20-án diszülést tartott a héber egyetem barátainak palesztinai szövetsége Dr. Chaim Weizman, Salman Schocken, és Kurt Blumenfeld tiszteletére. Elhatározták egy szociálpolitikai és közgazdasági tanszék felállítását.

TEL-AVIVBAN A PALESZTINAI CIONISTÁK KONFERENCIÁT TARTOTTAK amelyet Kurt Blumenfeld nyitott meg. Jickhak Grünbaum a jövő feladatairól beszélt. A gazdasági helyzetéről Samuel Zuchovitzky tartott referátumot. Weizman a palesztinai ipar helyzetéről beszélt. Fontos a jisuv szempontjából az ipar kedvező helyzete. A konferencia választással végződött. A centrákomitába beavasztották: Kurt Blumenfeldet, dr. Glücksohnt, dr. Alfred Landsbergert, dr. Mosinsohnt, dr. Pinert és Bergmant. Számos fontos rezolúciót is elfogadott a konferencia.

KÖZÉLET

Tisztújítás a Jeszode Hatóra egyetemen Vasárnap délelőtt tartotta a Jeszode Hatóra egyelet a szokásos évi közgyűlését. A közgyűlést Weisz Farkas egyleti elnök nyitotta meg. Megnyitó beszédében rámutat az egyesület rezsimje előtt ugy erkölcsi mint gazdasági fejlődésére. Nagy adóssággal vette át a jelenlegi előjáróság a vezetést, mely adósságot teljes egészében kifizették. A közgyűlés a vezetőségnek a felmentvényt megadja. Majd Fuchs Benjámín főrajbi beszél az egyesület magasztos céljairól és a tagokat az egyesülettel szemben való adózatköszségre buzdította. Több hozzászólás után a választásra tér át a közgyűlés. Dr. Brüll Sándor választási bizottsági elnök vezetése mellett indul meg a választás, melynek eredményeképp 3 évre a következő tisztikarj választották meg. Elnök: Weisz Farkas. Alelnökök: Bein Sámuel, Leitner Ignác. Titkár: Ullmann József. Pénztárnok: Blum Mózes. Templom gondnok: Stern Hermann. Goldhammer Imre. Ellenőrök: Sternhell Emil, Engländer Izrael. Iskolagondnokok: Oppenheim Mór, Weinberger Jónás, Guttmann Jakab. Tanácsosok: Berger Simon, Grünfeld Simon. Alapítványi gondnok: Weinstein Ernő. Számvizsgáló bizottság: Czitter Jenő, Rippner József, Hersch Lázár.

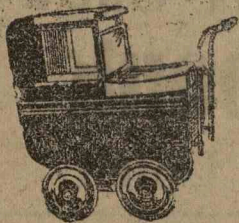
Az oradeai hitközség nyilatkozata
Kaptuk az oradeai orth. hitközségtől, a következő nyilatkozatot:

B. Lapunk f. hó 24-ik számának 11-ik oldalán. „Mit vár az oradeai orth. zsidóság az új hitközségi vezetőségtől” címen leadott közlemény helyrehozásaképpen kérjük a következőket nb. lapunkban leközzölni:

Az alapszabályok változtatás nélküli lettek a minisztérium által jóváhagyva. Nem helyes az a kitétel, amely szerint az elnök diszkrecionális kiadási joga a békebeli 20 koronáról 20.000 leire emeltetett fel. A tény az, hogy a Legea mai oreri círelőrl alapján az alapszabályokban foglalt összegek koronáértékének leiben való átszámítása 1:20 arányban történik, ennek megfelelően az elnök diszkrecionális kiadási joga, az alapszabályok 72§-a értelmében a békebeli 100 koronáról kétezer leire — és nem huszezer — leiben állapított meg, holott a valutaris arány a negyvenszeresnek felelne meg.

Leközzöltük a hitközség kérésére fenti nyilatkozatot, meg kell azonban jegyezzük, hogy az új alapszabályokat nem láthattuk eddig, mert az eddigi szokástól eltérően, azt nem nyomtatták ki és csak egyetlen példányban van meg a hitközségnél. Jó volna arról személyesen is meggyőződni, hogy milyen hangzott a szószerinti fordítás és szövegezés és ezért ezúton kérjük a hitközség vezetőségét, hogy juttasson el hozzánk az újonnan jóváhagyott alapszabályokból egy példányt.

A hitközség kiegészítő közléseinek leadásával egyidejűleg elő akarjuk mozdítani, hogy végül már egyszer a nyugodtabb atmoszféra megteremtésére a vezetőség váltsa be évek óta hangoztatott ama programját, hogy az alapszabályokat a nagy hitközség preztizsének és a kor szellemének megfelelően módosítsa. Módot akarunk nyújtani, hogy a jövőben a további kritikák elkerülhetők legyenek, ha a hitközség vezetősége hivatásának magaslatán állva, a tagok minden árnyalatának a bevonásával az alapszabályokat úgy módosítsa, hogy az a hitközség minden egyes tagját kielégítse.

Legmodernebb legolcsóbb

„Standard”

vasbutorgyár
Str. Aurel Lazar 10.
(fogházsműhely)

Fűző, melltartó

Fuchs Mancsi fűzőszalonjában

Oradea, Piața Mihai Viteazul 11-a (Ullmann palota)

A BANCA ILIESCUS. A. Cluj Erdély és Bánát legszerencsésebb föelárusítása

Rezerváita Onnek legszerencsésebb sorsjegyeit 200 lei ellenében 1/1-ét az 19.6 március hó 15-én tartandó első osztály huzására!!!
Rendelje meg szerencsesorsjegyét! Játszodjon bizalommal és hitartással.
Rendeljen sorsjegyet postán!!!

— Adakozás. A nyugati szertartású izr. hitközség fiúárvaháza javára dr. Erzmann Lajos 100, Better Józsefné 100, Vaiszjovich Emil néhai dr. Vaiszjovich Sándor halála évfordulójakor 500, Mandel Edéné 100, Vidám Társaság 160, Aszódy cég alkalmazottai 200 Klór Antal 50, Ács Vilmosné 150, Heves Sándorné néhai édesapja évfordulójakor 200, dr. Weimann Jenőné férje halála évfordulójakor 500, Mihelfy Pálné 100 leit adakoztak. — A zsidó aggokháza javára Vidám Társaság 160, Philip Ferenc 100, Weisz Mártonné Tasnad 100, Mandel Edéné 100 leit adakoztak. — Természetbeni adományt küldtek: Incze Lipót, Stern Soma, N. N., N. N., amely szives adományokért háas köszönetet mond a jótékony intézmények vezetősége.

Nagy szöveget

vásár szezon uáni hallatlan olcsó árakban — Kiváló minőségek!

Nagy választék!

Különleges exclusiv minták!
Tekintse meg frakalainkat!

Havas és Grünfeld

posztóáruház
Oradea, Piața Regi Maria 1. (Kishidő)

Elegáns őszi és téli

szövetkülönlegességeim
kabátokban és öltönyökben megérkeztek
HACKMAYER uriszatóság ORADEA
P. Reg. Maria 3.

Az állami sorsjáték részsorsjegye megadja a lehetőséget, hogy

250 leivel
milliókat nyerjen!

Döntő huzás
1936
február 15-én

Kolosszális nyeremények!

39.025 nyeremény
203.845.024 lei értékben

Ne hanyagolja el megújítani sorsjegyét idejében

250 Lei

egy
részsorsjegy

részsorsjegy

250 Lei

Egy jugoszláv zsidó diák agyonlőtte Zürichben a svájci hitleristák vezérét

Gustloff Vilmos, a svájci nemzeti szocialista párt főtitkárát és a hitlerista mozgalom svájci irányítója, tegnap éjjel politikai merénylet áldozata lett. Gustloff Davosban, a világhírű svájci üdülőhelyen tartózkodott, amikor jakásán felkereste egy Frankfurter Dávid nevű, 26 éves jugoszláv állampolgárságú zsidó diák és mielőtt a náci vezér egyetlen szót szólhatott volna, revolvért rántott és

őf lövést adott le rá, amelyek valamennyien halálosak voltak.

A rendőrség pár óra leforgása alatt elfogta a merényletet, aki elmondotta, hogy politikai okokból gyilkolta meg, így akarva bosszút állni a németországi zsidóüldözések ellen.

Zürichből jelentik: A náci vezér-gyilkos Frankfurter Dávid kihallgatása során elmondotta, hogy egy zsidó rabbi fia, orvosianhallgató volt Németországban. Tetőt ezért követte el, hogy bosszút álljon hírsorsosai miatt, akiknek az életét Németországban lehetetlenné tették. Kijelentette még, hogy tetjét eszmei okokból követte el, erre senki nem bujtotta fel és egyetlen pártjának sem volt tagja.

Szerkesztői üzenetek

Alapszabály Jónás Simleul. Erdélyben egyetlen hitközség sem ad „reprezentációs honoráriumot” az elnöknek, ellenben vannak nagy hitközségek, ahol az elnök — nem a saját maga részére — kap egy bizonyos évi általános összeget, amelyet tetszés szerint használhat fel. Viszont van sok hitközség, ahol szokás az elnöknek dotációt adni — de ezek nem erdélyiek. Így például a cernauti hitközség hosszú évekig fizetett rendszeres évi fizetést az elnöknek és tudunk még sok más hitközségről is ahol az szokásos. Az Ön kérdésére azonban csak „nemmel” válaszolhatunk.

„Kecskeszakáll”. A „Séker” január 31-iki számában valóban egy rémtörténetet mesél el, hogy menekült meg a főkörmányzóknál egy ebéd alkalmával Duschinszky főrabbi egy nőszomszédjától, egy kecskeszakállú ur Ben Gurion segítségével. Erre levelet kaptunk, amelyben megírják, hogy Ben Gurion mint az executive tagja, sohasem viselt sem kecskeszakállt, sem maoska bajuszt, hanem csupasz arca van és hatalmas hátrafésült haja. A „Chosen Mispát” szerint — ezt illenék tudni az orth. hivatalosnak — ha valamit füllentenek, azt még ki lehet magyarázni és lehet a „lévedtem” szót használni. De ha „sziment”, jelet is adott valaki hazugságának, akkor az egész hamis és az egész „taine” kellő értékére szállítandó le. Hazugság tehát a kecskeszakáll, aminthogy hazugság az is, amit a „Séker” lakásról ír. Lehet, hogy most már javult a helyzet, de amikor mi írtuk a cikksorozatot, valóban mizerábilis viszonyok között élt Duschinszky főrabbi.

Ulm. A zsidó hitközség épületében január 21-én éjjel veszedelmes tűz pusztított. Az épület lakatlan, nagyszabású átalakítások miatt, mert ez lesz a közeljövőben az ulmi zsidóság kaszinója is. A tüzet egy szárítókályha okozta. A tüzoltóság gázmaszkokkal felszerelien vonult ki és néhány óra alatt lokalizálta a tüzet.

Antwerpen. Az utóbbi időben több támadás volt zsidók ellen. A „Dinaso” (Dietsch National Solidaristen) hitlerista alakulat tagjai követték el, a „Légion Belge” fasisztái. Némrégiben egy hat esztendőes kis fiút támadtak meg és vertek el az alakulat tagjai. A Ploegstrasseban levő Poale Cion helységek ablakait bevették.

Megalakult Jugoszláviában is az Új Cionisták (N. C. O.) szervezete

Jugoszláv politikai előkelőségek vettek részt a konferencia bankettjén.

Belgrád. A közelmúltban tartotta a jugoszláviai NZO Belgrádban alapító kongresszusát, amelyen 25 helység mintegy 150 delegátussal képviselte magát. A kongresszus első napja az üdvözlő beszédekkel telt el, amelyen dr. Dohány Júlia a jugoszláviai cionista revizionisták eddigi elnöke, hatalmas beszámolót tartott a szervezet működéséről. A kongresszust dr. Kajulski (Belgrád) nyitotta meg héber nyelven. A kongresszus ezután hódoló táviratot küldött II. Péter királynak, az anvakirálynőnek és Pál régenshercegnek, ugyancsak üdvözlő távirat ment a kormány miniszterelnökéhez, dr. Milan Stojadonovichhoz. Igen érdekes, hogy a jugoszláv revizionisták hódoló táviratot küldtek Eduard Benes csehszlovák köztársasági elnökhöz is, megválasztása alkalmából és köszönetet mondanak neki a zsidó nép és a cionizmus iránt tanúsított jóindulatáért. Jabotinsky az NZO elnöke dr. Otto Mandel útján küldte el üdvözlő sorait a konferenciának. Jugoszláviai méretekben rendkívül nagy jelentőséggel bírt, hogy a konferenciával egybekötött ünnepi vacsorán a jugoszláv politikai élet 2 legtekintélyesebb vezetője is megjelent, akik hosszú évek óta bizonyosságot tettek már a zsidóság iránti őszinte barátságukról és szimpátiájukról. A vendégek egyike, dr. Stevan Ciric, a jugoszláv parlament elnöke, míg a másik kimagasló vendég Dura Paunkovics a Sokol egyesületek helyettes elnöke (a Sokol elnöke II. Péter király) volt. Az utóbbi igen közeli nexushoz áll a királyi családdal.

A konferencián a következők tartottak szervezeti és ideológiai referátumokat: Viktor Stark, László Lajos igazgató, Krausz Vladimir, V. J. Guttman, dr. Egon Goldner, dr. V. Schmuckler és dr. Ottó Mandel.

A konferencia a következő országos vezetőséget állította az NZO szervezetek élére: Elnök: dr. Dohány Gyula (Novisad-Ujvidék.) alelnök: dr. Marko Kajulski (Beograd.) dr. Schmuckler (Osijek.) dr. Filip Borán (Zagreb.) és dr. Eldad de Medonca (Bitolj.) Executive tagjai: László Lajos, dr. Schwartz Péter, Krausz Vladimir, dr. Egon Goldner, dr. Leo Fischer, Singer László és Jicchak Guttman, valamennyien novisadi lakosok. Ezenkívül egy 50 tagú országos választmányt is választottak.

A kongresszus Osijek—Eszék székhellyel egy Nőszervezet létesítését is kimondta. F. Heller asszony irányítása mellett és meg alapította a Keren-Tel-Chai alapot Albert Dragoner (Beograd) vezetése alatt.

A jugoszláviai új cionisták alakuló konferenciája rendkívül nagy propaganda eredményeket ért el. Az új cionista szervezet Zágrábban „Malchut Jisrael” címen jól szerkesztett horvát nyelvű hetilapot is ad ki.

Sorsjegy eladással

szép mellékkeresethez juthat. Keresünk képviselőket a következő helyeken:

Oradea, Beius, Salonta, Diosig, Cefa, Ceica, Säcueni, Vascau, Tinca, Tileagd, Episcopia, Borod, Zalau, Crasna Tâsnad

Ajánlatokat „Agilis” feligére Rudolf Mosse hirdetőirodába, Oradea, Bul. Reg. Ferd. No. 13 címre

PÁSZTOR-NYOMDA ORADEA.

Zsidó humor

VEREKEDÉS AZ ORVOSI FAKULTÁSON

A szigorlaton megkérdi a professzor az egyetemi orvostanhallgatót:

— Van magának némi gyakorlata az operációk terén?

— Hogyne kérem — hangzik a válasz. A mul'kori igazoltatásnál tiz kollégán végeztem fejműtétet.

IDŐSZERŰ

A kis Jenőke szomorú arccal érkezik haza az iskolából. Szégyenkezve vallja be, hogy megbukott egy tantárgyból. A papája szigorúan rátámad:

— Micsoda szemtelenség! Már megint nem tanultál!

— De papa kérem. Az antiszemizmus miatt csak a zsidókat buktatják meg.

— Milyen tantárgyból kaptál szekundát?

— Hittanból.

BARON TANÁR ÉS A HITKÖZSÉGI INKASSZÁNS

Baron professzorhoz belépett egy öreg zsidó. A tanár rákiáltott:

— Menjen ki és vetközzön le!

— De kérem, tanár ur.

— Először vetközzön le, azután beszéljen.

Az öreg zsidó levetközött, majd mezelenül tért vissza a rendelőbe.

— Na most mondia meg, hogy mi a baja! — kiáltott rá a híres belgyógyász.

A zsidó félénken válaszolt:

— Elhoztam a hitközségtől a nyugtát.

EGYENJOGUSÍTÁST A NŐKNEK

Bedy Schwimmer Róza az ismert feminista agitátor szónokol:

— Követeljük, hogy a nőket is egyenjogusítsák!

Egy asszony a hallgatóságból felszól:

— Mit jelent az?

— Azt jelenti, hogy ezután magának is annyi joga lesz, mint a férjének!

Az asszony dühösen kiáltott vissza:

— Nem megyek én abba bele, hogy nekem is csak annyi jogom legyen, mint neki!

SZÉI HÁMOSSÁG

A nagy ünnepeken a zsidótemplomba csak jeggyel lehet bemenni. Megjelenik a a kapunál egy szegényesen öltözött zsidó és megkéri az ajtónállót, hogy engedje be egy pillanatra.

— Jegy nélkül nem lehet — hangzik a zord válasz.

— De csak egy másodpercre kérem. Bent van Schwarz ur és vele kell egy rendkívül sürgős üzleti ügyben pár szót váltanom.

Az ajtónálló ránéz, aztán megfenyegetve az újjával így szól:

— Maga szélhámos! Maga imádkozni akar!

EIN LAND HAST DU..

Jabotinszkyról beszélnek, hogy amikor először volt Palesztinában és barátaival együtt nagyobb kirándulást tett, miközben egy hegy tetejére értek, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt, a termékeny völgyre. A virágok illata szállott feléje, és keleti bűbája a nagyszerű földnek. Osszekulcsolta kezeit és így fohászkozott az Éghez.

— Ah, ribojnoj sel olám, a Land hast Du..

— für mir gesagt, und ein Volk hast Du.. pedig Jabotinszky szereti népét, csak ismeri, tudja és érzi hibáit is.

Szerencsés számu sorsjegy várja Önt a

Kereskedelmi Hitelbank

részvénytársaságnál Cluj, Piața Unirii